Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIX., št. 280
Ljubljana, sobota 3. decembra 1938
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7. telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Poljsko-ruski stiki

Med Poljsko in Rusijo so se obnovili stiki v normalnem obsegu. Težko bi bilo drugače označiti to, kar se je dogodilo diplomatskega med Moskvo in Varšavo. Zakaj ne more se reči, da gre za nekaj takega, kar bi se moglo označevati že kot kak nov pakt. Uradno poročilo navaja tri točke, ki jih vsebuje skupna poljsko-ruska deklaracija. V prvih od njih se izjavlja, da ostanejo vse dosedanje pogodbe med obema državama še nadalje v veljavi, pri čemer se posebej poudarja zlasti pakt o medsebojnem nenapadanju, ki je v veljavi že do leta 1945. Druga točka napoveduje povečanje medsebojnih trgovinskih stikov, a v tretji izjavljata obe vladi svojo pripravljenost in voljo, da rešita tekoča vprašanja, zlasti obmejne incidente, v soglasju z obstoječimi pogodbami.

Vsebina podane izjave je tedaj jako pičla v stvarnem pogledu, saj samo potrjuje dosedanje pogodbe in napoveduje njihovo izvajanje tudi za bodoče ter obeta krepkejše trgovinsko sodelovanje. Jasno odseva iz navedenega, da težišče poljsko-ruske izjave ni v ustvaritvi nečesa novega, marveč v potrditvi starega. Ako poljski oficiozni viri zagotavljajo, da se z njo obnavlja normalno stanje kakor je obstojalo pred nastopom češkoslovaške krize, vsebina objavljene izjave v polni meri potrjuje tako tolmačenje. Toda po svetu se je deklaraciji dala mnogo večja veljavnost.

Domala soglasno se komentira poljsko-ruska izjava, kakor da pomeni majhno demonstracijo ali vsaj afirmacijo posebnega poljskega stališča v aktualnih sodobnih mednarodnih problemih. Ker pa je ta afirmacija smiselna samo v zvezi s poglavitnim vprašanjem, ki zanima sodobno poljsko zunanjo politiko, ali nemara točneje: z onimi problemi, ki so se postavili v notranji zvezi z ojačenjem Nemčije in razširjenjem nemškega vpliva ob katastrofi Češkoslovaške, pridemo po tej zmernejši poti do istega rezultata. Tudi ako vzamemo za osnovo poljsko razlago, se stvar v bistvu ne spremeni. Poljska je želela normalizirati svoje razmerje do Rusije, to je nedvomno povsem naravna stvar, ki nikogar ne preseneča. Saj se je razmerje na sovjetsko-poljski meji v letošnjih septembrskih dneh zares jako poostrilo in diplomatski razgovori med obema vladama so se vršili v tonu, ki je zelo presenečal po svoji, recimo grobosti. Da je bilo treba s posebno vidno izjavo zabrisati spomin na te vznemirjene dneve, je razumljivo, toda da sta se za to porabila prav sedanji trenutek in tako podčrtana oblika, zlasti v primeri s skromno vsebino, preseneča in dokazuje, da je svetovni odmev točno vsmerjen. Toda nedvomno je prav tu nevarnost, da se politične posledice rusko-poljske deklaracije močno pretirajo in da sežejo napovedi mnogo preko realnega okvira.

Soglasno je mnenje v svetu, da je Poljska ozlovoljena radi nemškega stališča glede Podkarpatske Rusije. Tega tudi v Varšavi niso prav nič prikrivali. Rusko-poljska izjava je prišla neposredno po objavi dokončnega nemškega stališča, ki vztraja na ohranitvi Podkarpatske Rusije, pa se zato smatra kot nekaka reakcija na to stališče. V zvezi s tem so se pojavile celo že bolj alarmantne vesti, napovedujoče nadaljnje komplikacije v tej smeri. Sledili so jim naglo demantiji, dasi se zdi, da s tem vznemirljivih poročil iz tega področja še ne bo kmalu konec. Zakaj pozabiti se ne sme, da je afera postala prestižna zadeva, a kadar je v igri prestiž velikih držav, je ozračje vselej zelo vznemirjeno.

Tako je postala mala Podkarpatska Rusija ognjišče nemira za Evropo ter prevzela s tem dediščino po vlogi Balkana v najbolj nemirnem razdobju novejše evropske zgodovine, dediščino, za katero je zares ne zavidamo. Ves svet pojmuje danes stvar tako, kakor da smatra Nemčija deželico za oni vzvod, s katerega se da pokreniti ukrajinsko vprašanje kot prikladno izhodišče za velikopotezno akcijo, s katero naj bi se preko 40 milijonov broječe ljudstvo uvrstilo ob bok dinamični ekspanzijski sili srednje Evrope. Poljsko iniciativo v senzacionalni novi izjavi tolmačijo zato nekateri tako, da hoče opoziriti na absolutni veto, ki se postavlja napram raznim podkarpatsko-ruskim načrtom s poljsko in z ruske strani. Iz Poljski naklonjenih virov se naglaša da v Varšavi nikakor ne nameravajo ničesar takega, kar bi se moglo smatrati za preokret v zunanji politiki, zlasti pa ne morda kako tesnejšo naslonitev ali celo zvezo z Rusijo. Toda prav tako odločno poudarjajo, da hočejo Poljaki vztrajati v samostojni poziciji. V tem smislu so pripravljeni sodelovati z Rusijo, in sicer v smeri ohranitve sedanjega stanja.

Podoba je, da je v naznačenem poglavitna vsebina izjave, ki je vzbudila toliko pozornosti. Kar gre tolmačenja preko tega sega nedvomno predaleč. Nehvaležno bi bilo danes podajati se na pot napovedi, dasi se zdijo politična prerokovanja v tej smeri prav v sedanji situaciji silno mikavna. V Moskvi so seveda z deklaracijo jako zadovoljni, saj pomeni v njej izraženo poljsko stališče praktično toliko kot ojačenje ruske pozicije, dasi vsekakor od Poljakov nehoteno.

REORGANIZACIJA ČSR IZVEDENA

Po izvolitvi novega prezidenta so bile imenovane štiri definitivne vlade: osrednja in tri pokrajinske

Praga, 2. dec. h. Kakor smo že poročali, je v sredo general Syrovy takoj po izvolitvi novega prezidenta republike podal ostavko osrednje češkoslovaške in obenem tudi avtonomne slovaške in podkarpatske vlade. Po konzultaciji vodilnih političnih osebnosti ter po zaključku razgovorov glede sestave bodoče vlade je prezident republike snoči podpisal ukaz o imenovanju nove vlade. V skladu s spremembami, ki so nastale v češkoslovaški republiki tako v pogledu državnih mej kakor notranje državne ureditve, je dobila češkoslovaška republika sedaj štiri vlade, namreč osrednjo vlado, ki bo vodila vse one posle, ki se tičejo vse republike, poleg nje pa avtonomne vlade za tako zvane zgodovinske dežele, Češko in Moravsko, nadalje avtonomno slovaško in avtonomno podkarpatsko vlado. Vlade so sestavljene takole:

Osrednja češkoslovaška vlada

Osrednja vlada obstoja iz predsednika, zunanjega ministra, ministra za narodno obrambo, finančnega ministra, ministra za Slovaško in ministra brez portfelja ter je sestavljena takole:

predsednik vlade: **dr. Rudolf Beran**,
zunanji minister: **dr. František Chvalkovský**,
minister za narodno obrambo: general **Jan Syrovy**,
minister za finance: dr. **Karel Kalfus**,
minister za Slovaško: **Karol Sidor**,
minister brez portfelja: **dr. Jiři Havelka**.

Na svoji prvi seji se je osrednja vlada konstituirala tako, da je določen za prvega podpredsednika general Jan Syrovy, za drugega podpredsednika pa minister za Slovaško Karel Sidor. Na novo je poleg predsednika vlade imenovan za ministra brez portfelja v osrednji vladi dr. Jiři Havelka, doslej šef prezidialne pisarne vrhovnega upravnega sodišča in v tem svojstvu eden izmed najožjih sotrudnikov novega prezidenta republike dr. Hache. Kot minister brez portfelja je dodeljen kabinetni pisarni prezidenta republike, kjer bo imel funkcijo prvega političnega referenta in funkcije dosedanjega kancelarja. Dosedanji kancler dr. Šamal je bil s 1. decembrom upokojen.

Češko-moravska vlada

Češko-moravska vlada, ki bo vodila posle avtonomne vlade, ima osem ministrov, ki so:

notranji minister: dr. **Otokar Fišer**,
prosvetni minister: dr. **Jan Kapras**,
pravosodni minister: dr. **Jaroslav Krejči**,
minister za javna dela: **Dominik Cipera**,
minister za zdravje in socialno politiko: dr. **Vladislav Klumpar**,
minister za trgovino: dr. **Vlastimil Šadek**,
minister za kmetijstvo: dr. **Ladislav Feierabend**,
prometni minister: div. general **Alojzij Eliaš**.

Predsednik čsl. osrednje vlade Beran je obenem predsednik pokrajinske češko-moravske vlade. Razen kmetijskega ministra so v tej vladi sami novi možje, ki strankarsko-politično doslej niso bili eksponirani.

Slovaška vlada

Nova slovaška vlada ima kakor doslej pet ministrov. Sestavljena je takole:

predsednik in notranji minister: msgr. **dr. Tiso**,
minister za pravosodje: dr. **Miloš Vančo**,
prometni minister: dr. **Turčanski**,
minister za gospodarstvo: **Pavel Teplanski**,
prosvetni minister **Matuš Čermak**.

Na novo je vstopil v vlado minister dr. Vančo, ki je po poklicu odvetnik v Turčanskem Sv. Martinu. Bil je dolgo let predsednik nacionalne stranke, tako zvanega »Razusa«.

Podkarpatska vlada

Zaradi bolezni dosedanjega predsednika podkarpatske vlade msgr. Vološina pogajanja za sestavo avtonomne podkarpatske vlade še niso zaključene. Za sedaj sta imenovana samo dva člana te vlade, dočim bo tretji imenovan v par dneh. Začasno bo ostal predsednik podkarpatske vlade msgr. Vološin, ki bo vodil tudi prosvetni in kmetijski resor, vse ostale resore pa bo do nadaljnjega vodil Julij Revaj. Dosedanji tretji podkarpatski minister Edmund Bačinski ni več prevzel ministrskega portfelja in bo njegov naslednik šele imenovan.

Člani vlade pri prezidentu

Takoj po imenovanju nove vlade je snoči dosedanja vlada generala Syrovega odšla na Hradčane k prezidentu republike in se od njega poslovila. Prezident republike dr. Hacha se je vsem dosedanjim ministrom prisrčno zahvalil za ogromno delo, ki so ga izvršili v najtežjih časih novejše češkoslovaške zgodovine.

Takoj nato je novoimenovani predsednik vlade Beran predstavil prezidentu republike vse člane nove vlade, razen msgr. Vološina, ki je bolan. Člani nove vlade so bili pri tej priliki zaprisežen.

Prva seja nove osrednje vlade

Takoj nato se je nova vlada sestala k svoji prvi seji, na kateri je predsednik vlade Beran najprej izrazil toplo zahvalo dosedanjemu min. predsedniku generalu Syrovemu in vsem njegovim sotrudnikom, nato pa na kratko obrazložil naloge nove vlade. Poudaril je, da mora nova vlada v prvi vrsti poskrbeti za varnost republike in posvetiti vse svoje sile notranji konsolidaciji. To hoče vlada doseči s složnim sodelovanjem vseh Čehov, Slovakov in Ukrajincev, na zunaj pa v prijateljskem sodelovanju z vsemi ostalimi državami, zlasti pa s sosedi.

Pietetne geste

Danes dopoldne je praški nadškof kardinal Kaspar opravil v Vaclavski kapeli v cerkvi sv Vida na Hradčanih tiho sv. mašo, kateri so prisostvovali prezident republike dr. Hacha, vsi člani vlade ter številni drugi politični voditelji brez razlike na strankarsko opredelitev. Na ta način so hoteli simbolično izraziti svojo voljo do splošnega sodelovanja v prid domovine. Nato je predsednik vlade dr. Beran obiskal grob pokojnega dr. Švehle, svojega dolgoletnega političnega šefa in učitelja in se nato poklonil tudi vdovi pokojnika. Popoldne se je sestala vlada k seji, na kateri so začeli razpravljati o podrobnem delovnem programu.

Izjava delavske ljudske stranke

Opoldne je obiskala predsednika vlade dr. Berana tričlanska deputacija pripravljalnega odbora nove delavske ljudske stranke, ki je podala predsedniku vlade zagotovilo, da hoče tudi delavska stranka lojalno sodelovati z vlado za obnovo države.

Odmev v tisku

Praga, 2. dec. h. Celokupni češkoslovaški tisk toplo pozdravlja novo vlado, ki jo označuje za vlado narodne obnove, vlado čvrste roke in vlado trdnega dela. Listi naglašajo, da pomeni imenovanje vlade konec mučne negotovosti in pričetek trezvega obnovitvenega dela. Splošno prevladuje mnenje, da je tej vladi namenjena dolga funkcijska doba. V ostalem poudarjajo listi, da predsednik vlade Beran ne pušča javnosti v dvomu o značaju svoje vlade. Kakor je izjavil na današnji seji ministrskega sveta, bo vlada sodelovala s parlamentom. Že jutri bo predsednik Beran stopil v stike s predsednikoma obeh zbornic, da se z njima dogovori in posvetuje o pospešeni praksi parlamentarnega dela. Na prvi seji obeh zbornic, ki se bosta sestali najbrže že prve dni prihodnjega tedna bo podal predsednik vlade dr. Beran obširno deklaracijo, v kateri bo podrobno orisal program bodočega dela in podčrtal tudi značaj svoje vlade.

Ugoden vtis v Berlinu

Berlin, 2. dec. h. Nova češkoslovaška vlada je napravila v berlinskih krogih zelo ugoden vtis. V Berlinu vidijo ne samo v osebi novega ministrskega predsednika dr. Berana, marveč tudi sploh v sestavi nove vlade, v kateri so popolnoma novi, s staro politiko republike docela neobremenjeni možje, jamstvo za bodoče mirno sožitje med obema sosednima državama.

Slovaški državni podtajniki

Praga, 2. dec. h. Na današnji popoldanski seji vlade je bilo sklenjeno, da se imenujejo pri osrednji vladi še posebni državni podtajniki za Slovaško in Podkarpatsko Rusijo. Za Slovaško so bili že danes imenovani trije državni podtajniki in sicer v ministrstvu za narodno obrambo ter v zunanjem in finančnem ministrstvu. Njihova naloga bo zastopstvo posebnih slovaških interesov. Državni podtajniki za Podkarpatsko Rusijo bodo imenovani naknadno, ko bo rešeno vprašanje nove podkarpatske vlade.

Slovaki v diplomatskih zastopstvih

Praga, 2. dec. AA. (Havas). Slovaška vlada je od osrednje vlade zahtevala, naj se postavijo v češkoslovaška poslaništva v tujini tudi Slovaki, zlasti pa v državah, kjer v večjem številu žive slovaški izseljenci. Te države so Belgija, Nemčija in Francija. Slovaška vlada zahteva, da naj bo imenovan dr. Hledko, ki je na čelu slovaške delegacije iz Amerike prinesel v Češkoslovaško listino pitsburškega sporazuma, imenovan za konzula ali pa češkoslovaškega poslanika v Združenih državah.

Beranov govor po radiu

Praga, 2. dec. h. Jutri ob 12.30 bo imel ministrski predsednik Beran govor po radiu, v katerem bo obrazložil naloge in program svoje vlade.

Velika politična amnestija

Praga, 2. dec. h. Danes je bil objavljen ukaz o obširni amnestiji za politične delikte, zagrešene pred 7. oktobrom 1938. Amnestija se nanaša tudi na vojaške zločine, vkjučno špionažo. Vsi prizadeti politični kaznjenci so bili izpuščeni na svobodo.

Na mejah povsod mir

Varšava, 2. dec. o. Zunanje ministrstvo je objavilo komunikè, po katerem je sedaj razmejitev med Poljsko in Češkoslovaško končana. Obe delegaciji sta protokol o svojem delu snoči podpisali v Zakopanih. Vsi incidenti, ki so se pripetili v zadnjem času na poljsko-češkoslovaški meji se po tem komunikeju smatrajo za likvidirane.

Praga, 2. dec. o. Iz Podkarpatske Rusije prihajajo vesti, da so vpadi poljskih in madžarskih teroristov v Podkarpatsko Rusijo popolnoma prenehali. Na meji se tu pa tam sicer še zbirajo skupine teroristov, ki pa ne silijo več v deželo. Položaj se je že popolnoma normaliziral.

Gospodarski promet med ČSR in Madžarsko

Budimpešta, 2. dec. AA. Mešana češko-madžarska komisija, ki je bila sestavljena na podlagi sklepa pri dunajskih posvetih, je sklenila 1) blagovni promet med obema državama se bo nadaljeval 5. decembra na podlagi konvencije od 22. decembra 1937 2) poštni in telegrafski promet se bo nadaljeval v mesecu decembru, 3) uvozniški promet bo vzpostavljen 5. decembra.

Nov stavkovni val v Franciji

Vladni ukrepi proti delavskim voditeljem so izzvali novo stavkovno gibanje

Pariz, 2. dec. o. Daladierova vlada je začela izkoriščati uspeh, ki ga je predvčerajšnjim dosegla v borbi proti splošni delavski zvezi. Proti onim, ki se niso ravnali v smislu zadnjih odredb o javni varnosti, bo uvedeno najstrožje postopanje. Glede mnogih je že gotovo, da bodo odpuščeni iz državne ali kake druge javne službe. Drugi bodo kaznovani z globami in z zmanjšanjem pokojnin. Energično namerava vlada nastopiti proti prononsiranim voditeljem splošne delavske zveze. Vladni listi groze danes najbolj generalnemu tajniku Jouhauxu, ki mu očitajo, da je član upravnega odbora Francoske banke in raznih komisij, za kar prejema mastne plače. Širših množic vlada s svojimi ukrepi ne namerava zadeti. Zavzela se bo za to, da se delavci in nameščenci sprejmejo zopet v službo.

V levičarskih krogih so te namere naletele na hud odpor. Delavstvo se pripravlja na reakcijo. Ponekod je že danes vdrlo v tovarne in razdejalo posamezne naprave. Pričela se je nova agitacija za stavkovni pokret. Nekatere tovarne so včeraj odslovile delavstvo, ki je po stavki prišlo zopet na delo, kar je še bolj razvnelo delavske množice. V Franciji je bilo v zadnjem času 250.000 brezposelnih, zaradi zapore tovarn pa je njihovo število v zadnjih dveh dneh naraslo na 750.000. Samo v pariški okolici je 300.000 ljudi brez dela.

Novi stavkovni pokret se je pričel širiti posebno v industrijskih središčih na deželi. Tudi v ladjedelnicah v Saint Nazaireu, v Crezot-Schneiderjevih tovarnah orožja in v nekaterih letalskih tovarnah je bilo delo danes prekinjeno. V tovarnah orožja je moralo intervenirati vojaštvo. Sploh je danes mnogo oddelkov policije in mobilne garde krenilo iz Pariza na deželo. Stavkati so pričeli tudi še v Le Havru in Toulonu, kjer so bili tudi resnejši incidenti.

Vladni ukrepi proti stavkarjem

Pariz, 2. dec. w. Po včerajšnji konferenci ministrov pri predsedniku vlade Daladieru je bilo izdano uradno poročilo, ki najavlja ostre sankcije proti vsem javnim in državnim nameščencem, ki so sodelovali pri zadnji protestni stavki. Izključeni so iz vseh upravnih svetov državnih podjetij. 15 uradnikov raznih ministrstev je bilo takoj odpuščenih. Učitelji, davčni uradniki, poštni uslužbenci itd., ki so sodelovali pri stavki, bodo delno odpuščeni, delno pa kaznovani s premestitvijo, z ustavitvijo napredovanja in z znižanjem prejemkov. Vsi javni nameščenci, ki so se uprli odrejeni rekviziciji odnosno mobilizaciji, so brezpogojno odpuščeni. Voditelji bodo razen tega izročeni sodišču. Med prizadetimi je tudi generalni tajnik splošne delavske zveze Jouhaux, ki je bil doslej član upravnega sveta Francoske banke, nadalje upravni stevnik železniške družbe, monopolske uprave, amortizacijske blagajne in še nekaterih drugih javnih ustanov, tako da je prišel ob znatne dohodke. Pred pariškim sodiščem je bilo danes 16 delavcev Renaultove tvornice obsojenih na 10 dni zapora, 27 pa na mesec zapora in na razmeroma visoke denarne globe.

Ribbentrop pride v Pariz v torek

Pariz, 2. dec. a. V torek 6. t. m. bo prispel v Pariz nemški zunanji minister Ribbentrop, da podpiše francosko-nemško deklaracijo o nenapadanju. Popoldne bo gost min. predsednika Daladiera, zvečer pa mu bo priredil večerjo zunanji minister Bonnet. V sredo bo na čast Ribbentropu obed v nemškem poslaništvu. Ribbentrop se bo vrnil v Nemčijo v četrtek.

Berlin, 2. dec. o. Nemški tisk povoljno presoja notranjepolitični položaj v Franciji in odobrava akcijo Daladiera. Zadnje dni so bile po diplomatski poti med Parizom in Berlinom izmenjane misli o podpisu francosko-nemške deklaracije. Ribbentrop naj bi po najnovejših informacijah prišel v Pariz v torek zjutraj. V četrtek naj bi se spet vrnil v Berlin. Razgovori naj bi se vršili v torek popoldne ter v sredo dopoldne in popoldne. Ribbentrop se bo ob tej priliki sestal tudi z angleškim poslanikom v Parizu.

Italija in londonski pomorski sporazum

London, 2. dec. d. ob 11. dopoldne je bil v zunanjem ministrstvu podpisan protokol o pristopu Italije h pomorskemu sporazumu iz l. 1936.

Pri pogajanjih za sporazum so l. 1936 sodelovali tudi italijanski strokovnjaki, Italija pa sporazuma ni podpisala, ker so bile sankcije proti njej zaradi abesinske vojne prav tedaj na višku. Vendar se je točno ravnala po njegovi določilih in si ni gradila vojnih ladij, katerih tonaža bi presegala po sporazumu določene meje.

Angleška vlada je sedaj informirala italijansko vlado, da se ne namerava več ravnati po londonski pogodbi. Mesto dreadnoughtov po 35.000 ton bo v kratkem pričela graditi 40.000 tonske vojne ladje, vztrajala pa bo pri omejitvah glede križark, rušilcev in podmornic. Gradnja križark naj bi se omejila na lažje tipe po 8000 ton s topovi kalibra 5.1 palca. Maksimalna tonaža podmornic je po pogodbi 2000 ton.

Otvoritev poljskega sejma

Varšava, 2. dec. h. V sejmu se je pričela danes proračunska razprava. Min. predsednik Skladkowsky je imel pri tej priliki govor, v katerem je pozdravil člane sejma in podčrtal željo vlade po odkritosrčnem sodelovanju s parlamentom. Finančni minister Kwiatkowski je nato podal obširen ekspoze o finančnem položaju države ter razvil gospodarski in investicijski program, ki je proračunan za dobo 15 let. Za prva tri leta so nameravane investicije v višini 2 milijard zlotov. Finančni minister je naglasil tudi pomen priključitve tješinskega okrožja. To pomeni znaten preokret v industrijalizaciji države in v celotni gospodarski strukturi. Poljska je s tem ogromno pridobila.

Kralj Karol pojde tudi v Rim

London, 2. dec. a. (Stefani), Diplomatski urednik »Evening Standarda« piše, da bo rumunski kralj Karol najbrže v kratkem obiskal italijanskega kralja Viktorja Emanuela.

Kriza belgijske vlade

Bruselj, 2 dec h Zaradi velikih nesoglasij, ki so nastala v belgijski vladi na eni strani v pogledu državnega finančnega gospodarstva, na drugi strani pa zaradi politike vlade v španskem vprašanju, je v vladi nastala resna kriza. Opoldne je min. predsednik Spaak odšel v avdienco h kralju, kateremu je podrobno poročal o nastalih sporih ter mu pri tej priliki ponudil ostavko svoje vlade. Ostavka sicer še ni bila sprejeta, vendar pa prevladuje v političnih krogih prepričanje, da bo prišlo do zelo obširne preosnove vlade. V političnih krogih so prepričani, da bo ostal Spaak, ki uživa neomajno zaupanje kralja, tudi na čelu nove vlade.

Odpoklic belgijskega poslanika iz Madrida

Bruselj, 2. dec. e. Belgijska vlada je sklenila, da takoj odpokliče odpravnika poslov in belgijskega konzula v Barceloni. Ta sklep se smatra kot represalija, ker je španska vlada odpoklicala svoje diplomatske zastopnike iz Bruslja.

Barcelona, 2. dec. e. Zunanji minister Del Vayo je predstavnikom tiska izjavil, da se je belgijska vlada zaradi izrednih okoliščin odločila, da pošlje svojega trgovskega zastopnika k Francovi vladi, zaradi česar je republikanska vlada prisiljena, da odpokliče svojega poslanika iz Bruslja. Vlada naglaša, da je ta sklep dokaz visoke narodne zavesti, ki navdaja republikansko Španijo. Poslanik republikanske Španije je že zapustil Belgijo v spremstvu konzula v Anversu in odpravnika poslov v Bruslju.

Pirow pri belgijskem kralju

Bruselj, 2. dec. a. Kralj Leopold III. je sprejel danes v avdienci južnoafriškega vojnega ministra Pirowa, ki je popoldne odpotoval v Haag.

Ekspoze grofa Ciana o septembrski krizi

Italijanski zunanji minister o razvoju dogodkov v češkoslovaški krizi

Rim, 2. decembra br. Pred fašistično zbornico je podal zunanji minister grof Ciano obširno poročilo o zadnjih mednarodnih dogodkih v Evropi in o vlogi Italije v kritičnih septembrskih dogodkih. Po obširnem pregledu zgodovinskega razvoja se je grof Ciano podrobno bavil s septembrskimi dogodki in naglasil, da je bila Italija zvesto na strani Nemčije ter v vsakem pogledu podpirala njene težnje, da se na novo uredi vprašanje češkoslovaške republike.

Ko je posebni kurir Hitlerja, ki je prispel v Rim z letalom, obvestil Mussolinija, da bo Nemčija mobilizirala in stavila Češkoslovaški kratek rok za sprejem nemških zahtev, je tudi Mussolini odredil delno mobilizacijo dne 27. septembra. Ta mobilizacija je bila izvršena v vsej tajnosti, tako da je mednarodni tisk celo kritiziral postopanje Italije, češ da je pustila Nemčijo na cedilu in da se iz strahu pred Anglijo in Francijo umika. Da se to mnenje popravi, je grof Ciano podrobno opisal ves razvoj italijanske mobilizacije. V par urah je bilo stanje aktivne italijanske vojske podvojeno, tako da je imela Italija na zapadni in severni meji zbranih 550.000 mož. Pripravljeno pa je bilo tudi vse, da bi se mogla v 12 urah izvesti splošna mobilizacija. Poleg tega je Italija mobilizirala vse svoje letalstvo na Piemontu, v Liguriji in ob vsej tirenski obali. Mobilizirane so bile vse čete alpincev, ojačene posadke Pantelerije in otokov v Egejskem morju. V Libijo so bile poslane rezerve, tako da sta bila tamošnja armadna zbora v popolnem vojnem stanju. Razen tega so bile mobilizirane armade v severni Italiji ter armade v Siciliji in Sardiniji. Prav tako je bila v popolni pripravljenosti italijanska vojna mornarica. Dne 28. septembra zjutraj je bilo pripravljenih 22 križark in vojnih ladij, 114 torpednih rušilcev, 91 podmornic, 337 minonoscev in motornih čolnov. Mobilizacija je bila izvršena v najpopolnejšem redu in je pokazala, da italijanski vojaški aparat funkcionira točno in zanesljivo. Po izvršeni mobilizaciji je bila izvedena tudi točna in zanesljiva zveza med nemško in italijansko vojsko. Na pobudo Mussolinija bi se moral 29. septembra vršiti v Monakovu sestanek, na katerega bi prišli Mussolini in Hitler, grof Ciano in Ribbentrop, poveljnik nemške vojske general Keitel in poveljnika italijanske vojske generala Pariani in Valle. Na pobudo Anglije je nato Mussolini ponovno interveniral pri Hitlerju in je tako na njegovo intervencijo prišlo do monakovske konference in mirne ureditve nastalega konflikta, dasiravno je bilo že vse pripravljeno, da odloči orožje.

Rimske demonstracije proti Franciji

Po Cianovem govoru v parlamentu so množice vzklikale: „Tunis! Tunis!"

Rim, 2. dec. d. Po govoru zunanjega ministra grofa Ciana v sredo ob otvoritvi zasedanja fašistične zbornice, v katerem je navedel mobilizacijske ukrepe italijanske vlade v času septembrske krize, so bile prirejene velike manifestacije predsedniku vlade Mussoliniju. Pričele so se že med sejo fašistične zbornice in so se nadaljevale, ko se je Mussolini vračal v Beneško palačo. Mussolini se je moral pokazati večkrat na balkonu. Pri manifestacijah so sodelovali tudi ministri, poslanci in mnogoštevilno meščanstvo.

Besedilo govora grofa Ciana so objavili italijanski listi v celoti, pri čemer so poudarili najbolj značilne odstavke, med drugim tudi kategorično izjavo, da se, računajoč z novimi evropskimi, sredozemskimi in afriškimi stvarnostmi, ureja s sporazumom med Italijo in Anglijo, ki je bil nedavno uveljavljen, odnos med obema silama na popolnoma enakopravni podlagi, zaradi česar predstavlja važen prispevek k ohranitvi miru, čegar ojačenje je glavni cilj italijanske politike, ki jo namerava italijanska vlada odločno nadaljevati, da z enako odločnostjo zagotovi koristi in prirodna stremljenja italijanskega naroda.

Ta del govora grofa Ciana so v fašistični zbornici sprejeli z burnim odobravanjem. Italijanski listi pripominjajo, da je moral predsednik zbornice dolgo časa zvoniti, da je pomiril manifestacije, pri katerih so se iz vrst poslancev čuli vzkliki: »Tunis! Džibuti! Korzika!«

V komentarju Cianovega govora, ki ga je objavil v listu »Giornale d' Italia«, navaja tudi Gayda omenjeni odstavek, pri čemer poudarja, da so vzklikali milijoni Italijanov, ko so ga čuli: »Tunis! Tunis!« Italija, pravi Gayda, ima še vedno polno razlogov, da poudari pomen svojih interesov in svojih pravic, ki so v popolni skladnosti z njeno življenjsko sposobnostjo, kakor tudi z načeli pravice, ravnotežja sil in možnosti udejstvovanja Italije.

Proti omejevanju italijanske ekspanzivnosti

Rim, 2. dec. o. Livornski »Telegrafo«, glasilo italijanskega zunanjega ministra Ciana, je objavilo uvodnik, ki je vzbudil v italijanskih krogih mnogo pozornosti. Uvodnik pravi, da se bo Italija z vsemi sredstvi upirala proti francoskim stremljenjem, da bi se omejila italijanska ekspanzivnost. Italijanska vlada hoče odločno zastopati interese italijanskega naroda. Vzklike o Korziki, Džibutiju, Tunisu in Savoji tolmači v tem smislu, da zahteva Italija zase vse dežele, v katerih živi ljudstvo, ki občuje med seboj v italijanščini. Nasproti tem težnjam, pravi list nadalje, stoje izzivalni interesi drugih držav, upamo pa kljub vsemu, da bo duh monakovskega sporazumu tudi na tem področju odpravil stare krivice, ter omogočil tudi korekture kolonialne posesti.

Odmev v Parizu

Pariz, 2. dec. d. Poročila o manifestacijah Mussoliniju in grofu Cianu ob otvoritvi zasedanja fašistične poslanske zbornice, so zbudila v Franciji precejšnjo senzacijo. Odmev manifestacij je prišel do izraza tudi v francoskih listih. Tako piše »Temps«: Čeprav bi se morda mogli predati preveč lahkim iluzijam, nas mora govor, ki ga je imel grof Ciano v italijanskem parlamentu, zadostno opozoriti na stvarnost. Italijanski zunanji minister je smatral za potrebno, da je po monakovski konferenci po uveljavljenju italijansko angleškega sporazuma in po normaliziranju odnošajev med Francijo in Italijo objavil vojaške ukrepe, ki jih je italijanska vlada podvzela sporazumno z Nemčijo v zadnji septembrski krizi. Jasno je, da je grof Ciano hotel na ta način poudariti narodnosocialistični Nemčiji italijansko zvestobo osi Rim—Berlin, biti pa moramo pazljivi, kar bodo vsekakor razumeli tudi onstran Alp, ter upoštevati, da so imeli tedaj podvzeti ukrepi za cilj morebiten spopad s Francijo. Prav tako je pomembno za nas, ker so poslanci v italijanskem parlamentu takoj tolmačili govor zunanjega ministra z vzkliki: »Tunis! Tunis!« To povsem pojasnjuje, kakšni so francosko-italijanski odnošaji, ter stremljenja fašistične Italije, ki skuša najti neko nadomestilo za koncesije, katere je morala plačati za nemško prijateljstvo. V tem je za nas opozorilo, ki v celoti odkriva italijansko igro in ki pojasnjuje gotova prizadevanja, da bi se francosko-nemška deklaracija podredila nekakšnim pogojem, ki bi bili nesprejemljivi. Francoski narod mora na vse to gledati vedro. Potem bo še bolj soglasen in odločen v nacionalni disciplini ter prizadevanju, da bi določale splošno politiko francoske republike predvsem imperativne potrebe obrambe na mednarodnem področju.

Tunis in Korzika sestavna dela Francije

Pariz, 2. decembra. AA. Havas: Francoski časopisi protestirajo proti incidentu, ki se je pripetil včeraj v italijanski poslanski zbornici, kjer so narodni poslanci vzklikali: Korzika! Tunis! Savoja! ob navzočnosti francoskega veleposlanika. »Petit Parisien« pravi, da je francoski zunanji minister Bonnet sprejel italijanskega veleposlanika ter mu izrazil veliko iznenadenje Francije. »Journal« piše med drugim: Zunanji minister Bonnet je izrazil o priliki sprejema veleposlanika Italije občutke vseh Francozov, v prvi vrsti pa začudenje nad manifestacijami, ki so povsem nenavadne. Ko je italijanski veleposlanik odšel, je Bonnet takoj poslal svoja navodila francoskemu veleposlaniku v Rimu Francoisu Poncetu, da stori potreben korak pri rimski vladi, da se ta spor reši. »Matin« pravi: Če italijanski listi neprestano trdijo, da bi raje videli, da se ne zboljšajo odnošaji med Italijo in Francijo, mi to na vsak način obžalujemo. Ostati moremo čisto mirni tudi brez gotovih blagohotnih in naklonjenih izjav celo tedaj, kadar nas hočejo žaliti. Kar pa se tiče Tunisa in Korzike, je treba poudariti, da sta pod francosko zastavo in da bosta pod njo tudi ostala. »Ordre« objavlja članek, v katerem piše: Zdaj, ko je Italija jasno spregovorila, bi morali Francija in Velika Britanija vsaj potrditi solidarnost svojih življenjskih interesov na Sredozemskem morju. »Action Francaise« piše: Italijani so preveliki realisti, da bi mogli pozabiti, da sta Tunis in Korzika integralna dela nacionalnega ozemlja, prav tako kakor Provence, Bretagne, Alzacija in Lorena. Dobro vedo tudi to, da bi se vsi Francozi brez izjeme postavili v obrambo teh pokrajin, kadarkoli bi se jih hotel kdo dotakniti. Na drugi strani list poudarja, da je francosko časopisje soglasno v tem, da je Tunis sestavni del francoskega imperija in da se ga nihče ne sme dotikati. Prav tako pravi »Republique«, da je francosko ozemlje trdno povezano v celoto in nedeljivo in da se nikomur ne bo posrečilo, da bi kdaj od njega odtrgal katerikoli del.

Chamberlainovo posredovanje med Rimom in Parizom

London, 2. dec. o. »Daily Telegraph« je objavil danes inspiriran članek o napovedanih rimskih razgovorih Chamberlaina in Mussolinija. Chamberlain bo ob tej priliki zahtevali naj Italija umakne vse italijansko vojaštvo iz Španije in tudi z Balearov. Anglija bo poskrbela, da se Italiji prepusti določen vpliv pri upravi Sueškega prekopa. Forsiral bo tudi zbližanje med Rimom in Parizom. Italijansko kampanjo glede Tunisa spravlja list v zvezo z velikimi koncentracijami francoske vojske na libijski meji v septembrski krizi. Naposled bodo govorili o splošnem gospodarskem razvoju v jugovzhodni Evropi ter posebej tudi o nadaljnji gospodarsko-prometni vlogi Reke in Trsta.

Strašen konec dijaškega izleta

New York, 2. dec. o. Iz Salt Lake City-ja v državi Utah poročajo, da je snoči v neposredni bližini mesta neki brzi tovorni vlak na železniškem prehodu trčil v avtobus, ki je bil poln srednješolcev. Zaradi snežnega meteža iz avtobusa vlaka niso opazili. Stroj je avtobus preklal v dva dela in ga potegnil s seboj več sto metrov daleč. 26 srednješolcev je bilo ubitih, 13 hudo ranjenih. Vlak je privozil z brzino 105 km na uro.

Zahvala Nj. V. kralja

Beograd, 2. decembra. AA. Na dan narodnega praznika Zedinjenja 1. decembra, je prejel Nj. Vel. kralj Peter II. številne brzojavne čestitke, v katerih se izražajo vdanost in rodoljubne želje. Po najvišjem nalogu ima pisarna Nj. Vel. kralja čast izreči zahvalo vsem onim osebam in ustanovam, ki so poslale čestitke, kakor tudi vsem tistim, ki so se pri tej priliki vpisali v dvorske knjige.

Beležke

Lordska debata o paktu „Društva narodov"

Angleški zunanji minister lord Halifax je v četrtek v daljših izvajanjih odklonil v lordski zbornici predlog lorda Ponsonbyja po črtanju čl. 16 iz pakta Društvo narodov. Osebno, tako je dejal Halifax, je naklonjen črtanju vseh prisilnih določb iz pakta DN, ker jih je nemogoče izvajati. Mirno presojajoč to zadevo pa mora reči, da govore proti temu utemeljeni razlogi. Angleški zunanji minister dvomi, da bi tako postopanje odobravali vsi Angleži, pač pa je verjetno, da bi temu nasprotovali tudi mnogi člani DN. S črtanjem navedenih določb bi bila ženevska ustanova še bolj oslabljena in tega prav gotovo nihče ne želi. Ne razume angleškega naroda oni, ki misli, da je danes morda manj odločen samo zato, ker smatra mir za največjo potrebo in nujnost za ves svet.

Halifax je končno govoril tudi o Edenovem potovanju v Zedinjene države Severne Amerike ter je poudaril, da Eden sicer ni minister, da pa odhaja v Washington z odobritvijo in soglasjem angleške vlade. Zato bo njegovo ameriško potovanje zelo pomembno in bo služil istemu namenu kakor ameriško potovanje lorda Runcimana v l. 1935.

Položaj in poslanstvo nove ČSR

Švicarski list »Basler Nachrichten« objavlja uvodnik o »novi Češkoslovaški v srednjeevropskem prostoru.« V članku poudarja med drugim:

Četudi se je s praškega »gradu« zajemljivo svetovnopolitično obzorje skrčilo, ostane Praga slej ko prej pomembna opazovalna točka vsaj za jugovzhodno — in vzhodnoevrokspa vprašanja. Tudi gospodarsko ostane Češkoslovaška navzlic novim zvezam z Nemčijo splošno pomemben činitelj, preko katerega ne bo mogoče » na dnevni red«. Dejstvo, da je medtem izvoljen nov državni predsednik in da je sestavljena pod predsedstvom agrarca Berana nova vlada, bo nedvomno pospešilo konsolidacijo države, ki stopa tako iz težke in trpljenja polne prehodne dobe v stadij krepkega vzpona, ki ji bo omogočil, da s svojimi političnimi in gospodarskimi silami spet zavzame mesto v evropskem splošnem računu.

Enotna stranka na Japonskem

Japonski listi vedno bolj pogosto in z vedno večjim zanimanjem poročajo o pogajanjih, ki jih vodijo razni člani japonske vlade med seboj zaradi ustanovitve skupne stranke s predsednikom vlade princem Konojem na čelu. Nova stranka naj bi nadomestila vse dosedanje, ki naj bi se ra razšle. Podobni poskusi so se začeli na Japonskem že leta 1931, ko je Adači ustanovil stranko »Kokumin Domej«, ki naj bi bila po programu vsenarodnega značaja. Poskus pa se je ponesrečil. Z enakimi namerami je bila leta 1936 ustanovljena stranka »Sovakaj«, ki pa ni pritegnila mnogo Japoncev nase in je še danes najmanjša japonska stranka. Sedaj pa žele na Japonskem ustanoviti novo vsenarodno stranko po zgledu narodnosocialistične stranke v Nemčiji, italijanske fašistične stranke ali komunistične stranke v Rusiji. V tem smislu vodijo sedaj člani japonske vlade pogajanja z zastopniki obstoječih strank, med katerimi so mnogi navdušeni za skupno stranko, mnogi pa tudi nasproti tej ideji. Predsednik vlade Konoje se za vodstvo nove stranke še vedno ni odločil.

Obisk francoske trgovinske delegacije

Beograd, 2. dec. p. Francoska trgovinska delegacija, ki se je dva dni mudila v Beogradu, se je nocoj vrnila v Pariz. Včeraj se je v zunanjem ministrstvu sestala z našo delegacijo. Zvečer je bila na svečani prireditvi v Oficirskem domu, dopoldne je bila v trgovinskem ministrstvu, v ministrstvu za gozdove in rudnike ter v zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Opoldne je bila v gosteh pri pomočniku zunanjega ministra Milivoju Pilji.

Telefonski promet z zasedenim madžarskim ozemljem

Beograd, 2. dec. AA. Madžarska poštna uprava je spet uvedla mednarodni telefonski promet s kraji, ki so prišli po dunajski razsodbi pod okvir Madžarske. Promet se lahko začne takoj. Začasno veljajo iste pristojbine, kakor za telefonske razgovore z Budimpešto.

Iz državne službe

Beograd, 2. dec. p. Napredovali so: Boleslav Krajnc na dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani v 6. pol. skupino, predmetni učitelj na Trgovski akademiji v Mariboru Franc Škof v 7. pol. skupino in inspektor kmetijskega ministrstva Alfonz Hribar v 3/2.

V železniški službi so premeščeni nadzorniki proge: Andrej Marincelj iz Zagreba v Maribor, Blaž Valant iz Maribora v Delnice, strojevodje Vladimir Posilović iz Zagreba v Mursko Soboto, Rudolf Sadovski iz Maribora v Zagreb, Pavel Zečič iz Siska na Jesenice, Karel Krevs iz Maribora v Sisak, Jurij Bradač iz Slavonskega Broda v Mursko Soboto, Ludvik Frankovič iz Rogatca v Slavonski Brod in Josip Polič iz Slavonskega Broda v Rogatec.

V ljubljanski tobačni tovarni sta bila povišana v čin višjega finančnega inspektorja 5. pol. skupine Anton Petrovčič in Pavel Lintner, višja monopolska kontrolorja 6. skupine.

Novinarski koncert

Tradicionalna in priljubljena prireditev ljubljanskih novinarjev je tudi letos uspela v vsakem pogledu

Najveličastnejši zaključek narodnega praznika je bil novinarski koncert, ki je zbral v dvorani sokolskega doma na Taboru takorekoč vso Ljubljano. Med drugimi so koncertu prisostvovali ban dr. Natlačen s soprogo in s pomočnikom dr. Majcnom, komandant divizije general Lukić z brigadnim generalom Dodićem, predsednik mestne občine dr. Adlešič s soprogo in podpredsednikom dr. Ravniharjem, člani konzularnega zbora, italijanski generalni konzul Guerini Maraldi, francoski konzul Remerand, španski konzul Hieng, zastopnik češkoslovaškega konzula, poljski konzul univ. prof. dr. Stele in danski konzul inž. Tomo Knez, rektor dr. Kušej, zastopnik Akademije znanosti in umetnosti univ. prof. dr. Dolenc, predsednik Zdravniške zbornice primarij dr. Meršol, predsednik Lekarnarske zbornice mag. pharm. Leustek, zastopnik odvetniške zbornice dr. Fettich, tajnik zbornice za TOI dr. Pless, predsednik okrožnega sodišča dr. Keršič, zastopnik višjega državnega tožilstva Lavrenčak, upravnik Narodnega gledališča in predsednik Penkluba Oton Župančič, direktor državnih železnic inž. Kavčič, zastopnik direktorja državnega konservatorija prof. Lipovšek, predsednik Ljubljanskega velesejma Bonač, predsednik CMD inž. Mačkovšek, komandant žandarmerijskega polka polkovnik Barle, zastopnik društva Pravnik univ. prof. dr. Sajovic, za vojne dobrovoljce predsednik Lorger, za TPD in Jadransko stražo dr. Pogačnik, direktor OUZD dr. Bohinjec, zastopnik Centralnega presbiroja Grubešič, predsednik Vodnikove družbe Pustoslemšek, upokojeni direktor Narodne banke dr. Gregorič ter predstavniki številnih drugih nacionalnih in kulturnih organizacij. Dvorana je bila popolnoma razprodana. Napolnili so jo pripadniki vseh slojev in poklicev ljubljanskega prebivalstva, tako da je imel koncert po svojem obisku tudi letos svojo tradicionalno sliko resnične narodne, ljudske prireditve.

Spored, ki je bil nadvse skrbno izbran, je uvedel pevski zbor »Grafika« pod vodstvom pevovodje Danila Cerarja. Po državni himni, ki jo je vsa množica poslušala stoje, so pevci s pravim umetniškim občutkom in z dovršenim izrazom zapeli Hochreiterjev »Gosposvetski zvon«, Jerebovo »V jutro pomladno« in Foersterjevega »Spaka«. Za svoje izvajanje so bili pevci pri občinstvu deležni mnogo iskrenega navdušenega priznanja. Z navdušenjem je vsa dvorana sprejela operno pevko gdč. Vero Majdičevo, ki je zapela Milojevićevo »Molitev majke Jugovićev«, arijo Marine iz Dvořakove opere »Dimitrij« in Lajovčevo moderno skladbo »Kaj bi le gledal«. Umetnica je morala na mogočni val odobravanja še nekajkrat na oder. Pravi triumf je pomenil nastop opernega pevca Marija Šimenca, ki ga je občinstvo že ob prihodu na oder sprejelo z viharnim odobravanjem. Najavil je tri slovenske pesmi, a je poslušalce tako razvnel, da je moral dodati še Čerinov »Vera-valček« in pa Vilharjeve »Ukaze« na Prešernovo besedilo, občinstvo pa je zahtevalo še zmerom več in je pevca še nekajkrat zapored z aplavzom priklicalo na oder. Učinkovito novost je pomenil nastop soloplesalke opere našega Narodnega gledališča g. Gizele Bravničarjeve, ki je plesala Sibeliusov »Valse triste«, za dodatek pa sta še dve njeni učenki, 12-letna Milena Šukljetova in 7-letna Zorica Jermolova zaplesali plesni duet »Janko in Metka«, na Parmove »Triglavske rože. Umetnica in njuni učenki so z zavidanja vrednim uspehom izpričale vrednost te redke umetniške panoge in žele buren aplavz.

V drugem delu večera je nastopila najprej čelistka gdč. Oli Jerajeva, ki jo je pri klavirju spremljal njen oče g. prof Karel Jeraj. Igrala je Popperjevo »Tarantello« in drugi stavek iz Pocharinijevega »Koncerta za čelo«. Gdč. Jerajeva je znala iz instrumenta izvabiti vso lepoto zvoka in melodije, da se nam je predstavila kot mlada, a že polnovredna umetnica. Z zelo lepim uspehom je nastopila operna pevka ga. Mila Kogej-Štaglerjeva s Štritofovo »Mene pa glava boli« in z arijo iz opere »Carmen«, za njo pa še gdč. Valerija Heybalova, ki je zapela arijo iz »Prodane neveste« in Devovo »Kanglico«. Zlasti s »Kanglico«, ki jo je podala z vso razigranostjo svojega umetniškega temperamenta, in z vso svežino glasu, je navdušila občinstvo, da je bila še dolgo z aplavzom klicana na oder. Umetniški del sporeda je zaključil vojaški orkester 40. pešpolka Triglavskega, ki je pod vodstvom svojega kapelnika g. podpolkovnika Herzoga zaigral Peštovo slavnostno uverturo »Jugoslavija«. Komad, ki je že sam po sebi najprikladnejši za svečano razpoloženje kakršno naj vlada na jubilejni nacionalni prireditvi, je po zaslugi mojstrskih izvajalcev dosegel odličen uspeh. Po koncertu se je v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru razvil družabni večer, ki je ob sodelovanju dveh orkestrov vojaške godbe in ob odlični postrežbi v aranžmaju domače sokolske družine prinesel udeležencem nekaj ur izbrane, distingvirane zabave.

Lepi proslavi v Pragi in Varšavi

Praga, 2. decembra. AA. ČTK: O priliki 20 letnice zedinjenja Jugoslavije je bil snoči v Pragi slavnosten koncert pod pokroviteljstvom zunanjega ministra Chvalkovskega in jugoslovanskega poslanika Protića. Prisotne so bile vse ugledne osebnosti iz diplomatskega, političnega, kulturnega ter gospodarskega sveta, med njimi tudi jugoslovenski poslanik Protić, predsednik parlamenta Malypetr, predsednik senata Soukup, prosvetni minister Kapras, praški župan Zenkl, rumunski poslanik v Pragi Crucescu, šef kabineta predsedništva republike Riha, zastopniki posameznih ministrstev ter številni prijatelji Jugoslavije. Opolnomočeni minister Flieder je zastopal predsednika vlade Berana in zunanjega ministra Chvalkovskega, a generala Mrazek in Ružička sta zastopala ministra za narodno obrambo. Koncert se je začel s himnama obeh držav. Na programu koncerta pa so bili po večini jugoslovenski komponisti. Med nastopajočimi se je posebno izkazal praški pevski zbor Smetana.

Varšava, 2. decembra. AA. Pat: O priliki včerajšnjega jugoslovenskega narodnega praznika je bila slovesna služba božja v tukajšnji pravoslavni cerkvi. Navzoči so bili jugoslovenski poslanik Vukčević, vsi člani poslaništva, zastopniki zunanjega ministrstva, diplomatski zbor, predsednik poljsko-jugoslovenske lige Baranski, člani poljsko-jugoslovenskega društva za tisk in številni člani jugoslovenske kolonije.

Zvečer so člani tiskovne antante med Poljsko in Jugoslavijo priredili slavnostni sprejem s koncertnim sporedom. Dvorana je bila vsa v jugoslovanskih in poljskih zastavah, na glavni steni pa je bila velika slika Nj. Vel. kralja Petra II. Predsednik društva Belanski je imel slavnostni govor, nakar je godba zaigrala jugoslovansko himno. Jugoslovanski poslanik Vukčevič se je zahvalil za pozdrav in podčrtaval prisrčne vezi prijateljstva, ki vežejo Poljsko in Jugoslavijo. Godba je nato odigrala poljsko himno. Nato je bil obsežen koncertni spored.

Govori ministrov

Banjaluka, 2. dec. AA. Včeraj dooldne ob 11. je v Bosensko Dubico prišel preko Prijedora minister za šume in rude Bogoljub Kujundjič. Na trgu pred sreskim načelstvom je miinstra Kujudjića čakalo približno 500 ljudi. Prihod ministra so pozdravili s streljanjem možnarjev, z zastavami in vzklikanjem. Ob 11.30 se je zaradi velikega števila navzočih napovedana konferenca spremenila v shod, na katerem je imel minister Kjundjić daljši govor. Razložil je politični položaj v državi, in program kraljevske vlade dr. Milana Stojadinovića. Za Kujudjićem je govoril poslanski kandidat za srez Dušan Sotić. Shod se je končal ob 13. uri.

Po shodu je Kujundjić sprejel razne deputacije in predsednike občin iz sreza, da so mu razložili potrebe svojih vasi. Minister Kujudjić je zapustil Bosansko Dubico ob 16. med navdušenim pozdravljanjem vseh navzočih.

Na poti v Prijedor je v vasi Jelovica Kujundjića čakala skupina 150 kmetov s poslanskim kandidatom Miljušem na čelu. Na zahtevo navzočih je imel minister nato z njimi politično konferenco. Ob 19. uri je minister Kujundjić odpotoval

Beograd, 2. decembra. AA. Snoči je bil v prostorih trgovskega doma v Beogradu tovariški večer najvidnejših zastopnikov trgovskega stanu v Beogradu. Sestanka se je udeležil tudi trgovinski minister inž. Kabalin, katerega so zbrani trgovci ob prihodu navdušeno pozdravili. Ministra Kabalina je potem nagovoril predsednik zveze trgovskih združenj in kandidat JRZ za Beograd, Nedeljko Savić. Za pozdrav se je zahvalil minister Kabalin, ki je poudaril svoje veselje, da se nahaja v družbi najvidnejših zastopnikov trgovskega stanu. Še bolj vesel pa je, ko je prvi minister, kateremu je bila izkazana taka čast, da prisostvuje takemu sestanku gospodarstvenikov. »Za svojo prvo dolžnost, ko sem prevzel ministrstvo, sem smatral, da je treba priti v stik z našimi gospodarstveniki, za katerih interese se hočem in moram brigati, ker mislim, da bo država močna samo takrat, ko bo močno njeno gospodarstvo, a da bo gospodarstvo močno, če se gospodarstvenikom omogoči ugoden razvoj in napredek ter se njihove upravičene želje izpolnijo. Da se bo to doseglo, je treba čim pogostejše izmenjave misli, med resornim ministrom in gospodarstveniki. V tem smislu sem jaz izdal že mnoge predloge ter sem v tem kratkem času vkljub volilnemu boju še našel čas, da pridem v stik s gospodarskimi krogi in da slišim mnoge dobre predloge, od katerih sem nekaj že ostvaril, ostalo pa bom izvršil v najkrajšem času. Tako se mi je n. pr. posrečilo, da v dveh minutah rešim vprašanje občinskih hranilnic, vprašanje, ki se je brez uspeha reševalo polnih 10 let. V nizu ostalih ukrepov, katere nameravam izvesti, bom uporabil vso svojo osebno silo in ves podrejeni aparat, da se naše gospodarstvo še naprej gradi. Mi se nahajamo v času, ko se države vse bolj vtikajo v gospodarstvo. To se dogaja tako v avtoritativnih, kakor v demokratskih državah, n. pr. v Združenih državah. Prav zato je treba, da prihajajo državni organi v čim bližji stik z gospodarstveniki in da skupaj z njimi izdajajo ukrepe, ki prinašajo splošno korist. Računam s tem dejstvom tet zato mislim, da sem vaš sodelavec in vaš zaščitnik v vladi. Moram vas zagotoviti, da ne govorim tega zaradi kakih postranskih razlogov, temveč iz osebnega prepričanja, ki izvira iz spoznanja, da v državah, kjer se vlada ne vtika v gospodarstvo, nastajajo mnoge težave, ki ovirajo napredek in procvit gospodarstva v teh državah.«

Govor ministra Kabalina je žel enodušno odobravanje. Za ministrom so govorili še drugi zastopniki trgovskega stanu, ki so vsi složno, pozdravili tudi predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića. Vsi so poudarili zadovoljstvo, da je ponovno vzpostavljen neposredni dotik med krogi vlade in gospodarstveniki.

Angleški letalski minister v Parizu

Pariz, 2. dec. Popoldne je prispel v Pariz angleški letalski minister Kingsley Wood. Kmalu po svojem prihodu se je sestal z min. predsednikom Daladierom in letalskim ministrom La Chambreom.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo oblačno vreme v vsej državi. Ponekod dež, zlasti pa v severni polovici, kjer se bo tudi ohladilo.

Dunajska: Nobene bistvene spremembe, še nadalje pretežno oblačno, zjutraj megleno, a v splošnem milo vreme.

SVEČANOSTI NARODNEGA PRAZNIKA

Vsa Jugoslavija je na dostojanstven način proslavila 20. praznik svobode. V vseh večjih krajih, še prav posebno tam, kjer domuje Sokol, so bile skrbno pripravljene proslave. Za drugimi banovinami seveda ni zaostajala Slovenija, kjer je bil letošnji praznik osvoboditve in uedinjenja iskren in prisrčen praznik slovenskih src. Iz mnogih krajev smo prejeli izčrpna poročila o proslavah in jih priobčujemo, kolikor nam le dopušča prostor. Vsa ostala poročila pridejo v naslednjih dneh na vrsto.

Učinkovite prireditve v Ljubljani

Ljubljana, 2. decembra

Nadvse svečano je metropola Slovencev proslavila 20. praznik našega nacionalnega osvobojenja in zedinjenja. Vse hiše v mestu so se že v sredo praznično odele s trobojnicami, zvečer pa je Narodno gledališče s krstno predstavo Golijeve vojne in dobrovoljske drame »Dobrudža 1916« uvedlo niz jubilejnih prireditev. Gledališče je bilo svrhano polno občinstva, poleg korporativno zbranih vojnih dobrovoljcev, zastopnikov Zveze rezervnih oficirjev in drugih nacionalnih organizacij so bili prisotni tudi predstavniki vojske, ban, predstavniki Akademije znanosti in umetnosti, rektor univerze, predsednik Narodne galerije in vsi, ki imajo kakršnegakoli aktivnega stika s našim kulturnim in nacionalnim dejanjem in nehanjem. Za otvoritev večera je orkester zaigral državno himno, ki jo je vse občinstvo poslušalo stoje, nakar je sledila igra, ki jo je dramski ansambl nadvse skrbno naštudiral v režiji prof. Šesta. V premoru je predsednik ljubljanske organizacije Zveze vojnih dobrovoljcev prof. Jeras izročil avtorju, ki ga je občinstvo z navdušenim odobravanjem poklicalo pred zastor, bibliofilski izvod knjige »Jugoslovenski vojni dobrovoljci — kladivarji Jugoslavije« in mu je pri tej priliki izrekel nekaj toplih besed v zahvalo njegovih dobrovoljskih tovarišev, da je v tako lepem odrskem delu poveličal njihove borbe in žrtve. Občinstvo je »Dobrudžo 1916« sprejelo s toplim odobravanjem.

Na praznik sam so se dopoldne po vseh cerkvah vršile svečane službe božje. V stolnici je ob 10. daroval sv. mašo škof dr. Rožman, ob asistenci višje duhovščine. Pred cerkvijo je stala častna četa naše vojske z godbo pešpolka »Triglavskega«. Cerkvene slovesnosti so se med drugim udeležili ban, predsednik mestne občine in podpredsednik, s pomočnikom, komandant divizije s številno zbranimi zastopniki oficirskega zbora, predsednik akademije znanosti in umetnosti z ostalimi člani, rektor univerze in dekani fakultet, šefi državnih uradov, člani konzularnega zbora in predstavniki vseh nacionalnih organizacij in korporacij. Najodličnejši zastopniki naše javnosti so se udeležili tudi svečane službe božje v pravoslavni, evangeljski in starokatoliški cerkvi. Ob 11. je bila v banski palači slovesna recepcija.

Slovesna seja mestnega sveta

Ob 17. se je v mestni zbornici pričela slovesna seja mestnega sveta v proslavo 20-letnice zedinjenja. Ko je orkester »Sloge« pod taktirko dirigenta Svetela odigral veličastno Jenkovo uverturo »Kosovo«, je župan dr. Adlešič prečital slavnostni govor. Dvorana je bila okrašena z mestnimi in državnimi zastavami, za kipi kralja Petra I. Osvoboditelja, Viteškega kralja Zedinitelja in kralja Petra II. je prvič visela tako zvana jubilejna preproga. Župan se je spominjal zgodovinsko pomembnega akta, ko se je občinski svet ljubljanski na svoji seji 19. februarja 1918 kot predstavnik glavnega mesta dežele Kranjske in središča slovenskega političnega življenja pridružil majski deklaraciji in prvič v zgodovini zahteval zedinjenje Slovencev z brati Hrvati in Srbi v »samostojno državno telo, ki bodi prosto vsakega gospodstva tujih narodov.« V nadaljnjih izvajanjih je dr. Adlešič podčrtal razvoj dogodkov pred 20 leti. Ljubljana je iz majhnega provincialnega mesta postala tretja prestolnica močne, po vsem svetu spoštovane države. Takrat je Ljubljana obsegala 38 kvadratnih kilometrov, do danes jih je dosegla 65. Takrat je imela 53.200 prebivalcev, danes jih ima nad 86.000. V tem času se je Ljubljana mogočno razvila v vsakem pogledu. Dobila je ustanove, ki tvorijo najvažnejše obeležje duhovnega središča samostojnega visoko kulturnega naroda, postala pa je tudi politično središče slovenskega ljudstva in vpliven, pogostokrat odločujoč činitelj v življenju vse države. Pred 20 leti je pokojni župan dr. Ivan Tavčar na izredni seji zaključil svoj govor z zaobljubo, da je dinastija Karadjordjevićev postala rešiteljica Jugoslavije. O resnici teh besed smo od leta do leta bolj prepričani in zato prihaja iz dna naših src vzklik: »Naj živi naš mladi kralj Nj. Vel. kralj Peter II.! Naj živi visoki kraljevski dom! Naj živi kraljevina Jugoslavija!«

Zborovalci, člani mestnega sveta in šefi mestnih uradov so z navdušenim odobravanjem sprejeli predlog, da se odpošljejo udanostne in pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju in ostalim najvišjim predstavnikom države. Svečano sejo je zaključila himna »Hej Slovani«.

Sprevod po Ljubljani

Po seji se je ves mestni svet pridružil sprevodu, ki se je ob gostem špalirju Ljubljančanov pomikal skozi svečano razsvetljeno mesto z Vodnikovega trga po Stritarjevi ulici, Miklošičevi cesti, Tavčarjevi ulici, Tyrševi cesti in Šelenburgovi ulici na Kongresni trg in od tod po mestnem trgu do magistrata, ki je bil lepo razsvetljen in okrašen. V sprevodu je bilo okrog 5.000 ljudi, zastavonoše v krojih, za njimi pa člani številnih društev z znaki. Na čelu je korakala vojaška godba s četo vojakov v bojni opremi, za njo pa so se zvrstili Sokoli z župnim praporom, s častno stražo in s prapori Ljubljanskega Sokola, Sokola III., Sokola IV., pa sokolskih društev Vič in Moste. V sprevodu je sodelovalo več društvenih godb, a vso pot skozi mesto ga je spremljala množica nacionalnega občinstva v špalirju, ki je neprestano vzklikala kralju, kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Z balkona mestne hiše je občinstvo nagovoril župan, ki je poudaril, da je praznik dvajsete obletnice kraljevine Jugoslavije največji, nasvetlejši v življenju našega mesta. Ko se je govornik poklonil spominu kralja Osvoboditelja in Viteškega kralja, se je množica na pieteten način spomnila vseh junakov, ki so nam priborili svobodo. Ob koncu je župan pozval mladino, naj se zaveda, da je iz njenih vrst tudi sam mladi kralj Peter II., ki se pripravlja, da prevzame v svoje roke krmilo naše države. Množica je navdušeno vzklikala mlademu vladarju in domu Karadjordjevićev. Župan je položil lep venec na spomenik kralja Osvoboditelja. Vojaška godba je zaigrala državno himno. Ko se je sprevod razšel, so množice še dolgo po ulicah vzklikale kralju, Jugoslaviji in sokolstvu.

Krasen in veličasten zaključek narodnega praznika in jubilejnih proslav je bil tudi letos popularni novinarski koncert, o katerem poročamo obširneje na drugem mestu.

Maribor ni v ničemer zaostajal

Maribor, 2. decembra

Veličastno je Maribor proslavil 20 letnico zgodovinsko pomembnega dogodka, ko je takrat regent Aleksander proglasil uedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, rojstvo Jugoslaviji. Ves Maribor je bil v državnih trobojnicah, izložbena okna so bila okusno okrašena z zelenjem in oprem ljena s sliko Njegovega Vel. kralja Petra II. Sinoči je bil ves Maribor od 19. do 21. ure kakor v morju neštetih luč, ki so brlele z oken zasebnih in javnih poslopij. Mariborski grad je bil ves v svitu reflektorjev, najlepši pa je bil pogled na magistratno poslopje, kjer se je na stotine žarnic prelivalo v krono in drž. grb ter napis 1918—1938. Ob 20. se je sinoči pomikala po mariborskih ulicah tradicionalna, slavnostna baklada z godbo in častno vojaško četo.

Letošnje prvodecembrske slovesnosti je učinkovito otvorila predsnočnja prelepo uspela telovadna akademija matičnega Sokola v nabito polnem in okusno okrašenem Sokolskem domu, ki je bil ves v narodnih trobojnicah. Članstvo, naraščaj in deca matičnega Sokola so s svojim brezhibnim vzornim izvajanjem slikovitega telovadnega in gimnastičnega sporeda zadivili večtisočglavo množico, ki je zasedla obsežno veliko dvorano tako na gosto, kakor v Mariboru zlepa ne pomnimo. Predsnočnja akademija je bila pravi triumf vztrajno vežbajočega se matičnega članstva, ki zanosno in navdušeno stopa po smernicah vzvišenih sokolskih idealov.

Včeraj dopoldne so bile po mariborskih cerkvah raznih veroizpovesti svečane službe božje v navzočnosti predstavnikov vojaških in civilnih oblastev ter številnih društev in korporacij. Mariborska sokolska društva so imela v svojih prostorih lepo uspele, prisrčne proslave praznika Uedinjenja. Studenški Sokoli so imeli svojo proslavo, združeno s svečanim razvitjem novega prapora za deco, ki jo je daroval g. Jože Vokač, že na predvečer 30. novembra v nabito polnem studenškem Sokolskem domu. Proslave Sokola Maribor I, pobreškega in tezenskega Sokola so bile včeraj dopoldne oziroma popoldne. Matični Sokol in Sokol Maribor III. pa sta imela včeraj dopoldne v Sokolski dvorani krasno manifestacijo, ki je privabila več tisočglavo množico Sokolov, ki so dvorano gosto zasedli. Potem, ko je godba »Drave«, ki je sodelovala že pri predsnočnji akademiji, odsvirala državno himno, je spregovoril toplo, zanosno slavnostno besedo starosta matičnega Sokola dr. Slavko Fornazarič, ki se je spomnil pokojnega kralja Aleksandra Mučenika, generala Maistra in njegovih borcev, vojske, ki je nosilec in branilec domovine, ter bratske češkoslovaške republike. Pozval je navzočo sokolsko mladino, naj se še tesneje poveže s sokolsko organizacijo in sokolskimi ideali. Potem, ko je br. Bureš prečital spomenico SKJ, je bil prvi del proslave zaključen. Drugi del je obsegal slovesno razvitje novega prapora matičnega naraščaja. Ko se je pojavil v dvorani mestni poveljnik general Čedo Stanojlović kot odposlanec Nj. Vel. kralja Petra II., ki je blagovolil prevzeti kumstvo novo razvitemu praporu, je pretreslo ozračje Sokolskega doma viharno ploskanje, združeno z vzkliki »Zdravo«, ki se kar niso hoteli poleči. Po pozdravu br. dr. Fornazariča, ki ga je izrekel v čast visokega kuma ter njegovega odposlanca, je general Č. Stanojlović s prisrčnim nagovorom pripel na novi naraščajski prapor trak visokega kuma. Novi prapor naj se ponosno vije v čast sokolstva in domovini, trak na njem pa naj vzbuja v Sokolih spomin na visokega kuma kralja Petra II. Br. dr. Fornazarič se je toplo zahvalil visokemu kumu z zagotovili zvestobe in brezmejne udanosti. Nato izroči matični starosta novo razviti naraščajski prapor zastavonoši naraščajniku Hrenu, ki izreče slovesno zaobljubo, da bo prapor branil do slednjega diha. Godba »Drave« odsvira sokolsko »Le naprej brez miru«, navdušeni vzkliki »Zdravo« spremljajo kraljevega odposlanca, ko po končani slovesnosti zapušča dvorano. Sokoli pa so se nato uvrstili v ponosno povorko, ki je skozi središče Maribora korakala na Glavni trg, kjer so se zbirale množice k manifestantnemu spominskemu zboru, ki se ga je udeležilo okoli 15.000 ljudi vseh stanov in poklicev.

Po prihodu na Glavni trg so Sokoli prepevali sokolske pesmi, vzklikali kralju in Jugoslaviji. Ob simboličnem prihodu častne čete z godbo in praporom 45. pešpolka pa so se ti vzkliki pretvorili v pravi orkan navdušenja. Trobentač je zasviral »Mirno«, združeni mariborski pevci pa so pod vodstvom zborovodje Ipavčeve pevske župe g. Albina Horvata odpeli »Iz bratskog zagrljaja«. Godba je zopet zasvirala, zadonela je vseslovanska »Hej Slovani«, nakar je spregovoril mestni župan dr. Alojzij Juvan, ki se je v svojih izvajanjih spomnil pokojnega kralja Uedinitelja, generala Maistra in njegovih hrabrih borcev, članov mariborskega Narodnega sveta z dr. Verstovškom in dr. Rosino. Zaključil je svoje besede z vzklikom kralju Petru II, knezu namestniku in Jugoslaviji.

V Narodnem gledališču pa je bila zvečer ob 21. uri slavnostna predstava Štandekerjeve »Prevare« z uvodnim govorom pisatelja novinarja Radivoja Reharja, ki je poudarjal pomen zgodovinskega dogodka pred 20 leti za Maribor in vso njegovo zaledje. Tako se je tudi naš Maribor prisrčno priključil navdušenju in proslavam 20 letnice nastanka in rojstva ljubljene Jugoslavije.

Vrsta lepih proslav v Celju

Celje, 2. decembra.

Celje je zelo svečano proslavilo 20-letnico zedinjenja. Že na predvečer, v sredo, se je mesto odelo v državne zastave, pročelje mestnega poglavarstva pa je bilo v sredo in četrtek zvečer učinkovito iluminirano.

Slavnostna sokolska akademija

V sredo zvečer je priredilo Sokolsko društvo Celje-matica slavnostno telovadno akademijo v nabito polnem Mestnem gledališču. Akademiji so prisostvovali tudi predstavniki vojaških in civilnih oblastev in uradov. Mnogo Sokolov in Sokolic se je udeležilo akademije v slavnostnih krojih, v gledališču pa smo videli tudi več lepih ženskih narodnih noš. Ko se je dvignil zastor, je bil na odru ob navzočnosti praporščakov z župnim, društvenim, naraščajniškim in dečjim praporom ob sviranju državne himne izvršen pozdrav državni zastavi. Nato je ženska deca ljubko izvajala »Kola«. Eksaktne so bile vaje moške dece na gredi v domači sestavi. Moška in ženska deca je v zelo učinkovitih kostumih osvojila srca vseh gledalcev z izvajanjem »Češke besede« z zaključno pesmijo »Teče voda«, ki jo je lepo zapel mali Peer. Člani so zelo pohvalno izvajali vaje na konju. Po sestavi in izvedbi je močno učinkoval nastop ženske dece s »Snom otroške duše«. Skladna je bila »Devetorica« moške dece, prav tako vaje ženskega naraščaja z venčki. Viharno odobravanje so izzvali člani z dovršenimi vrhunskimi prostimi vajami v domači sestavi. Moški naraščaj je po več letih zopet nastopil na bradlji in se je dobro odrezal. Močno je ugajal ženski naraščanj z »Raznoterostmi«. Članice so eksaktno izvajale prosti vaji »Ritmična šestka« in »Borba in zmaga«. Zelo visoko stopnjo telovadne kulture so pokazali člani z vajami na drogu. Ob spuščanju državne zastave je godba zaigrala državno himno, nato pa Pesem sokolskih legij.

Proslava pred mestnim poglavarstvom

V četrtek zjutraj je bila svečana služba božja v opatijski, pravoslavni in evangeljski cerkvi ter v starokatoliški kapeli. Službi božji so poleg velikega števila prebivalstva prisostvovali predstavniki vojaških in civilnih oblastev in uradov, šol in korporacij, rezervni oficirji, Sokoli in gasilci v krojih ter zastopniki drugih društev. Na šolah so bile prisrčne proslave 20-letnice zedinjenja.

Ob 9.30 so se zbrali pred mestnim poglavarstvom predstavniki vojaških in civilnih oblastev in uradov, sokolstvo s prapori, koroški borci, gasilci, zastopniki društev, šolska mladina in velika množica prebivalstva, skupno okrog 6.000 oseb. Trnoveljska godba je zaigrala koračnico, železničarska godba pa državno himno. Nato je župan z balkona mestnega poglavarstva orisal pomen zedinjenja ter vzkliknil Nj. Vel. kralju Petru II., kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Ko se je vzklikanje množice poleglo, sta zaignali obe godbi po eno koračnico.

Sokolstvo je krenilo z železničarsko godbo in prapori na čelu med navdušenim vzklikanjem zbrane množice izpred poslopja mestnega poglavarstva v Narodni dom.

Ob 10. se je pričela v Obrtnem domu obrtniška proslava 20-letnice zedinjenja. Proslave se je udeležilo mnogo obrtnikov.

Sokolski slavnostni sejf

Ob 10.30 se je pričela v nabito polni dvorani Narodnega doma slavnostna seja Sokolskega društva Celja-matice. Svečanosti so prisostvovali tudi predstavniki vojaških in civilnih oblastev. Mešani zbor Celjskega pevskega društva je zapel Premrlovo »Slovansko pesem«. Nato je društveni starešina br. dr. Milko Hrašovec v tehtnem in učinkovitem govoru prikazal veliki pomen zedinjenja, označil naše glavne naloge za bodočnost ter podčrtal potrebo obrambne pripravljenosti vsega našega naroda in izvajanje gesla »Svoji k svojim!« Ko je pozdravil zastopnike vojaških oblastev, je sokolska množica priredila viharne ovacije naši vojski. Ob zaključku svojega govora je br. starešina vzkliknil sokolskemu starešini Nj. Vel. kralju Petru II., jugoslovenski domovini in jugoslovenskemu sokolstvu. Po dvorani je zagrmel trikratni »Zdravo!« Sledili sta deklamaciji pripadnice ženske dece in pripadnika moške dece. Salonski orkester železničarske godbe je zaigral potpuri slovanskih pesmi. Sledila je svečana zaobljuba številnega novega članstva. Ob zaključku je godba zaigrala himno »Hej Slovani!« in Pesem sokolskih legij, ki ju je pela vsa množica. Ob istem času je bila v Sokolskem domu v Gaberju slavnostna seja Sokolskega društva Celja I ob lepi udeležbi društvenih pripadnikov. O prazniku zedinjenja je govoril društveni starešina br. Franjo Vrečko.

Večerna povorka

Ob 19. je krenila izpred Narodnega doma dolga povorka po Krekovi cesti, Gregorčičevi in Levstikovi ulici, Kralja Petra in Cankarjevi cesti, Trgu kralja Aleksandra, Ulici dr. Gregorja Žerjava, Glavnem trgu, Gosposki ulici, Dečkovem trgu in Prešernovi ulici pred poslopje mestnega poglavarstva. Na čelu povorke je korakalo vojaštvo s svetilkami, sledila je železničarska godba, za sokolskimi prapori je stopalo okrog 350 sokolskih pripadnikov in pripadnic, njim pa je sledilo okrog 100 slovenskih fantov, deklet in mladcev. Ozračje so neprestano pretresali viharni sokolski vzkliki in navdušeni vzkliki občinstva, ki je tvorilo na ulicah špalir. Pred mestnim poglavarstvom je bil stik. Tu je prikipelo navdušenje do vrhunca. Ob ponovnem viharnem vzklikanju so se začele sokolske množice razhajati.

Slavnostni koncert

Ob 20.15 se je pričel v Mestnem gledališču slavnosten koncert v proslavo 20-letnice zedinjenja. Združeni zbori Celjskega pevskega društva, »Oljke« in »Celjskega Zvona« so ob spremljevanju orkestra zapeli državno himno. Nato je orkester Glasbene Matice in Celjskega godbenega društva pod vodstvom g. ravn. Karla Sancina izvajal Jenkovo uverturo »Kosovo«. Orkester je tvoril harmonično enoto, zvenel je polno in je eksaktno rešil svojo nalogo. Mešani zbor »Celjskega Zvona« je pod vodstvom pevovodje g. Avgusta Cererja skladno, čisto in z dobro dinamiko zapel Jerebovo »Jutranjo«, Nedvedovo »Našo zvezdo« in Vodopivčevega »Botra polža«. Sopranistka ga. Helena Lapajnetova je s svojim barvitim, tehnično vseskozi izoblikovanim glasom in močnim občutjem zapela nežno nastrojena in melodiozna samospeva ravn. Karla Sancina »Poziv« in »Mors victrix« ob spremljevanju godalnega orkestra pod avtorjevim vodstvom. Moški zbor »Oljke« je pod vodstvom pevovodje g. Cirila Preglja izvajal Mirkovo »Pradedom«, Prelovčevo »Jaz pa pojdem v daljne kraje« in Tomčevo »Gremo v goro više«. Zbor je v zadnjem letu pod vodstvom svojega novega pevovodje znatno napredoval in je pridobil na prožnosti in dinamiki, prvi tenor pa je zaenkrat še prešibek. Mešani zbor Celjskega pevskega društva je pod vodstvom pevovodje g. Peca Šegule ob spremljevanju orkestra izvajal Adamičevo »Budnico« in dr. Čerina »Jugoslavijo«. Zbor je bil dobro naštudiran ter je pel skladno, precizno in z močnim zanosom. Občinstvo je nagradilo vse izvajalce s prisrčnimi aplavzi. Slavnostni koncert je zelo uspešno zaključil vrsto lepih proslav 20-letnice zedinjenja.

Slabo vreme

je vedno nevarno za Vaše zdravje in iz „brezpomembnega" prehlada se lahko razvije težka in dolgotrajna bolezen. Zato vzemite takoj že pri prvih znakih bolezni svetovno znane

BAYER ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

40 let zveste službe

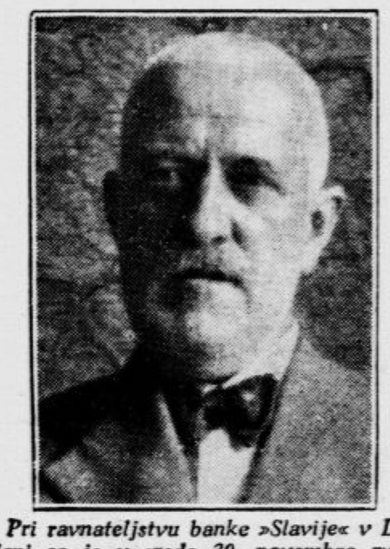

Pri ravnateljstvu banke »Slavije« v Ljubljani se je v sredo 30. novembra zvršila kratka in tiha, zato pa tembolj prisrčna svečanost. Ta dan je g. prokurist Fran Rihtar dopolnil 65 let starosti, pri tej priliki pa je bila proslavljena tudi 40-letnica njegove službe pri banki »Slaviji«. G. generalni ravnatelj dr. Bolé mu je v pomembnem nagovoru izrekel priznanje za delo, ki ga je opravljal z veliko vnemo in požrtvovalnostjo skozi dolgo dobo 40 let in mu izročil v znak te zvestobe zlat prstan z briljanti. Taka stanovitnost in zvestoba je vredna, da se postavi za zgled zlasti v današnjih nemirnih dneh.

G. Rihtar je dobro znana osebnost v vseh kulturnih in narodnih krogih, posebno v Šiški, kjer ima svoj lep dom, in je zlasti svoj čas mnogo delal v naprednih vrstah. Ni se čuditi, ako mu je od dela danes zdravje sicer nekoliko zrahljano, vendar na svoji živahnosti vkljub temu ni popustil. Želimo, da bi se mu kmalu spet povrnilo prejšnje krepko zdravje in da bi dočakal visoko in prijetno starost.

Fran Ropret 60 letnik

Danes praznuje v Mengšu svojo šestdesetletnico kipar in tovarnar g. Franc Ropret. Jubilant se je rodil na Bledu v tistih časih, ko je bil ta naš biser tujcem skoraj

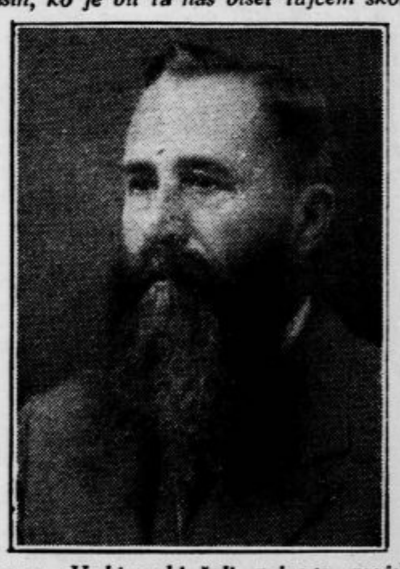

neznan. V kiparski šoli rajnega mojstra Vurnika v Radovljici se je izučil kiparstva, potem pa je obiskoval še obrtno šolo v Ljubljani in se izpopolnjeval nekaj časa v Gradcu. Po vojni se je preselil v Mengeš, kjer živi in deluje še zdaj.

Vse njegovo življenje je posvečeno delu. Koliko je cerkva, ki jih je okrasil s svojimi kipi, koliko domov, ki jih je polepšal z delom svojih rok! Toda pri tem ni pozabil tudi na javno delo. Da ima Mengeš vzlic težavnim razmeram, ki tam vladajo, tako lep sokolski dom, je v veliki meri njegova zasluga. Delal, zbiral in žrtvoval je zanj, okrasil ga je vsega. Ne mislimo mu peti slave, ker vemo, da on sam tega ne bi maral. Njegovo delo samo govori dovolj zanj. Samo z vsemi tistimi prijatelji, ki mu ne bodo mogli sami na današnji dan stisniti roke, mu čestitamo k jubileju in mu želimo še dosti, dosti let.

Domače vesti

+ **Napredovanja in odlikovanja v naši vojski.** Za 1. december je izšel velik vojni ukaz, s katerim smo dobili 2 nova armijska, 2 divizijska in 11 brigadnih generalov. Med drugimi je napredoval v čin brigadnega generala generalštabni polkovnik Anton Lokar. V čin podpolkovnika sta napredovala intendantski major Albin Embacher in Anton Olšak, v čin kapitana I. klase artiljerijski kapitan II. klase Fr. Mladič, v čin kapitana II. klase pa pehotni poročnik Valentin Koropec; za nižjega vojnega kapelnika III. klase je imenovan nižji vojni kapelnik IV. klase Florijan Leskovar, za sodna poročnika uradniška pripravnika Viktor Hiber in dr. Hinko Šmogoc; odlikovani so z redom Jugoslovenske krone V. stopnje poročnik Stanko Štiglic, z redom sv. Save V. stopnje kapetan II. klase Vladislav Valek, in kapetan I. klase Albin Jagodnik.

Paris ne nudi
večje in lepše izbire daril kot
Parfumerija »VENUS«, Tyrševa c. 9.

+ **Nenadna smrt vzornega moža v Vojniku.** Na narodni praznik, 1. t. m. ob 15.30 je umrl v Vojniku pri Celju v starosti 74 let čevljarski mojster in posestnik g. Josip Ribizl, podpoveljnik gasilske čete in predsednik pogrebnega zavoda v Vojniku. Pokojnik je bil vedno značajen in narodno zaveden, ter zato splošno priljubljen. Svetovne vojne se je udeležil skupno s tremi sinovi. V srečnem zakonu se mu je rodilo 18 otrok, od katerih jih živi še 11. Pokojni Ribizl je še v sredo zvečer sodeloval pri proslavi 20letnice Jugoslavije in v četrtek pri proslavi praznika zedinjenja v Vojniku. Po proslavi je odšel domov, po kosilu pa mu je naenkrat postalo slabo. Zadela ga je kap, ki ji je takoj podlegel. Pogreb bo danes popoldne ob 15.30 iz hiše žalosti na pokopališče v Vojniku. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje.

ZA MIKLAVŽA:
ROBCI V ELEGATNIH ŠKATLICAH —
DAMSKI 6 KOMADOV
Din 11.—, 14.—, 30.—
MOŠKI 6 KOMADOV
Din 33.—, 47.—, 75.—
ZA OBLEKE
POLVOLNENO 70 cm šir. . Din 14.—
DEFTIN V LEPIH VZORCIH Din 17.—
SVILENI BARHENT GLADEK
IN VZORČAST Din 28.—
IN Din 38.—
MANUFAKTURA
F. KS. **SOUVAN**
MESTNI TRG 24.

* **Društvo Slovencev »Narodni Dom« v Zagrebu** priredi drevi v društvenih prostorih Berislavićeva ul. 11 ob pol 21 Miklavžev večer. Prihod sv. Miklavža točno ob pol 10. uri. Darovi se sprejemajo od 18. naprej. Pridite v čim večjem številu. Naše najmlajše obišče sv. Miklavž v ponedeljek popoldne točno ob 18. Darovi se sprejemajo od 16. dalje. Na svidenje!

+ **Dr. Čerin-ov »Vera-valček«** je najlepša valčkova pesem. Na novinarskem koncertu je imel Marijo Šimenc ž njo kolosalen uspeh.

Igrati „slepe miši" se pravi z slabovidnimi očmi iti skozi življenje. Zato raje nosite takoj očala od
Dipl. optik **Zajec** LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

+ **Vrnitev sezonskih delavcev iz Francije in Nemčije.** Te dni je spet prispel v Čakovec velik transport sezonskih delavcev iz Prekmurja in Medmurja, ki so bili zaposleni kot poljedeljski delavci v Nemčiji in Franciji. Vrnilo se je okrog 1500 delavcev in je to v enem tednu že peti transport. Ostali sezonski delavci pa se bodo v prihodnjih dneh vrnili iz tujine, da preživijo zimo doma, kamor so bili poslali letos izdatne prihranke.

+ **Miklavževo darilo** za planince dobite v pisarni SPD v Ljubljani na Aleksandrovi cesti 4-I, kjer vam je na razpolago prva knjiga prof. Janka Mlakarja izbranih spisov v treh raznih vezavah. Knjiga priljubljenega planinskega pisatelja spada v knjižnico vsakega planinca. V navedeni pisarni si morete tudi izbrati dva albuma planinskih slik, ki imata po 50 prvovrstnih posnetkov z naših gora. Planinci, sezite po primernih darilih za svoje planinske tovariše.

Proti trdi stolici in hemoroidom spremljanim s pritiskom krvi, močnim utripanjem srca, glavobolu, je naravna **»Franz-Josefova«** grenčica že davno preskušeno domače sredstvo. Prava **»Franz-Josefova«** voda deluje milo in zanesljivo odpira, a poleg tega niti v zastarelih primerih ne odreče.
Ogl. reg. S br. 15 485-35

+ **Zagonetna smrt bogatega posestnika.** Na cesti od Kule do Dorže so našli mrtvega posestnika Filipa Mahnerja, ki je bil eden izmed najuglednejših in najpremožnejših prebivalcev vsega okraja. Njegovo truplo so našli lovci v nekem jarku. Kakor vse kaže, je padel posestnik kot žrtev zločina. Domači zatrjujejo, da je vzel s seboj večjo vsoto denarja in da je kupil vozovnico do Novega Sada. Kaj je iskal v Dorži, še ni ugotovljeno. Denarja pri njem niso našli in gotovo je, da so nesrečnega moža že mrtvega zavlekli v jarek.

+ **Najstarejši prebivalec bosanske Posavine.** V vasi Ceriku je umrl 112letni Andrija Begov, ki je bil najstarejši prebivalec vse bosanske Posavine. Bolan ni bil nikdar in še pred nekaj dnevi je opravljal vsa dela v svoji skromni domačiji. Večkrat se je podal peš k rojakom v oddaljene vasi in je z lahkoto prehodil na dan po 10 in še več kilometrov. Ded Andrija je bil v vsem okolišu zelo priljubljen in ljudstvo ga je smatralo za jasnovidca. Še nekaj dni pred smrtjo je pripovedoval sovaščanom, da bi še rad preživel kakih 10 let, ker se bodo v tej dobi zgodili zelo važni dogodki, proti katerim so okupacija Bosne, balkanske vojne in celo dolgoletna svetovna vojna prave malenkosti. Usoda mu ni dala, da bi doživel velike preobrate, sedaj pa vsi njegovi rojaki mnogo govorijo in razmišljajo o njegovem prerokovanju. Ded Andrija se je močno razlikoval od svojih rojakov, ker ni kadil in rad je naglašal, da je bil baš zaradi tega vedno zdrav in krepak. Tudi mesa ni maral in se hranil s sočivjem in sadjem. Do groba je originalnega starčka spremljala vsa vas.

JOSIP RIBIČIČ govori danes 3. decembra ob 18.30 v Knjigarni Akademske založbe (Šelenburgova 4, palača Croatia, dvorišče) **o mladinski knjigi.**

Veliko izbero slikanic
in knjig za miklavževa darila ima v zalogi
knjigarna Tiskovne zadruge
v LJUBLJANI, Šelenburgova ulica 3.

+ **Izdatki Zagreba za šolstvo.** Zagrebška mestna občina je, kakor znano, izdelala obširno statistiko, ki kaže na raznih področjih razvoj in napredek Zagreba v dobi 20 let. Zdaj so objavljeni podatki o šolstvu. Prve osnovne šole so bile v Zagrebu že v 14. stoletju, prva gimnazija pa je bila ustanovljena v Gornjem gradu leta 1607. Gimnaziji so kmalu priključili akademijo s tremi fakultetami, ki je bila prednica sedanjega l. 1874. ustanovljenega vseučilišča. Ob prevratu je bilo v Zagrebu 16 osnovnih šol, v 20 letih pa je izdala zagrebška občina za nova šolska poslopja in za preureditev starih nad 39 milijonov dinarjev. Zdaj je v Zagrebu 82 šol, katere obiskuje nad 38.000 učencev in dijakov. Od rednih šolskih dajatev odpade na vsakega Zagrebčana letno 32.25 din.

+ **Izgubljeno.** Dne 30. novembra zvečer se je izgubila po cesti od Ljubljane do Vrhnike aktovka z važnimi dokumenti in listinami. Najditelj se naproša, da sporoči svoj naslov lastniku na naslov, ki je razviden na potnem listu, ki se nahaja v aktovki, za kar dobi nagrado.

Dober okus boste pokazali, ako darujete steklenico FORVIL kolonjske vode 5 fleurs, Trois valses, Ambrée. Lavendel. Na izbiro seveda v parfumeriji »N A D A«, Frančiškanska ulica, Ljubljana.

PRAKTIČNA IN LEPA
Miklavževa darila
za odrasle: brivske in šivalne garniture, manicure, toiletne kasete, razpršilce, denarnice, česalne garniture, — a za dijake in vojake šahovnice in nad
100 raznih družabnih iger
za deco pa vsakovrstne novosti lipskega velesejma.
Velika izbira vseh velikosti oblečenih celuloidnih in punčk iz blaga že od Din 1.— dalje, ter drugih igrač, sobnih lesenih garnitur, spalnic, jedilnic, kuhinj, štedilnikov, telefonov, trompet, pušk, konjičkov, sabljic, bobnov, medvedkov, vlakov itd. itd. pri
Foto Touristu Lojze Šmucu
Ljubljana, Prešernova 9, poleg gl. pošte

Iz Ljubljane

u— **Zveza jugoslovanskih naprednih akademskih starešin v Ljubljani** priredi danes ob 20.30 uri v restavraciji »Zvezdi« družabni večer v spomin na 40letnico velikega dijaškega sestanka dne 21. avgusta 1898, s katerim se je manifestiralo za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani. Vabljeni so takratni udeleženci in člani starešinske organizacije z rodbinami.

GLAS SE ŠIRI:
Motohova kava je najboljša
Vodnikov trg 5, tel. 2577,
Krekov trg 11, tel. 2348.

u— **V Ljudski univerzi je predavala v sredo zvečer** ga. Angela Vodetova o nalogah današnje žene in o njenem poseganju v naše javno življenje. Predavanja se je udeležilo lepo število ljudi, zlasti ženskega sveta. Predavateljica je podčrtala velik pomen žene v naši preteklosti, saj je bila prav žena tista, ki je ohranjevala materinščino, ko je naš narod še tlačanil tujcu. Nič manj važno pa ni blo njeno sodelovanje v časih bojev za našo narodno osamosvojitev. Tudi danes je njeno soudeleževanje pri narodno obrambnemu delu izrednega pomena.

u— **Miklavževanje pri Sokolu Ljubljana—Šiška** bo v ponedeljek 5. t. m. ob 17. za mladino, ob 20. za odrasle s plesom. Nebeški poslanec bo najsrečnejšemu posetniku podelil nagrado. Nagrada bo izžrebana. Darila se sprejemajo od 14. dalje v domu.

Skrbi, kaj bi dali otroku
ZA MIKLAVŽA
so odveč. — Otrok se najbolj razveseli
KNJIGE
Za to Vam svetujemo obdarujte Vaše malčke s knjigami. Veliko izbero slikanic, kakor tudi raznih pripovednih knjig, ima v zalogi
knjigarna Tiskovne zadruge
v LJUBLJANI, Šelenburgova ulica 3 in njena podružnica v MARIBORU, Aleksandrova cesta 13.

u— **Novosadsko žensko muzičko združenje,** ki deluje že 10 let pod umetniškim vodstvom dirigenta in skladatelja Svetolika Paščana, je na kratki koncertni turneji po Jugoslaviji in pride v Ljubljano v petek 9. t. m. Isti dan zvečer bo koncertiral zbor v veliki Filharmonični dvorani z jugoslovenskim programom. Na sporedu so a capela zbori in zbori s spremljevanjem klavirja. Vstopnice bodo na razpolago v knjigarni Glasbene Matice po običajnih koncertnih cenah od danes naprej. Spored priobčimo.

Pisemca pišejo,
otroci sedaj sv. Miklavžu: Prinesi nam to pa to in še to, ne pozabi pa prinesti tudi **»Mirim« čokolado.** Otroci se nanjo posebno veselijo, ker je pravi užitek za naše malčke.

u— **Za Miklavžev nastop za mladino,** ki bo pri Ljubljanskem Sokolu v Narodnem domu v ponedeljek 5. decembra ob pol 17. so priprave v polnem teku. Vsi nastopajoči se trudijo, da pripravijo našim najmlajšim čim več neskaljenega veselja. Uprizoritev je povsem nova in ima pravljičen značaj. Računa predvsem z otrokovo dušo, ki je ta dan sama pravljična, razigrana in radostna v naivnem pričakovanju. Menjajoči legendarni prizori z ljubkimi pravljičnimi in šaljivimi, bodo dvignili to razpoloženje. Zato pričakujemo čim večji obisk. Darila se bodo sprejemala v nedeljo od 9. do 12. in v ponedeljek ves dan od 9. do 15. v društveni pisarni v Narodnem domu. Tam bo hkrati tudi prodaja vstopnic. Vstopnina za odrasle 4 din, za otroke 2 din. Da bo obdaritev potekla gladko, zlasti pa, da ne bo neljubih zamenjav, naj bodo imena in naslovi čitljivi.

MIKLAVŽ NA TABORU
sobota 3. decembra za odrasle ob 20.
ponedeljek 5. dec. za mladino ob 16.

u— **Miklavžev večer Sokola II.** drevi v Kazini Vas bo prijetno razvedril. Solidna postrežba, ples. Miklavževa darila oddajte po 15. v veliki dvorani Kazine. Igra Odeon jazz.

u— **Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj** priredi kegljanje za dobitke v korist dvorski knjižnici, 4. t. m. od 9. do pol 24. pri Useniku na Borštnikovem trgu. Kegljalcem so namenjeni krasni dobitki.

u— **Vodstvo državne šolske poliklinike** v Ljubljani javlja občinstvu, da je pričelo z uradovanjem v novih prostorih šolske poliklinike na Aškerčevi cesti. Uradne ure za stranke v splošnem ambulatoriju od pol 9. do pol 14., v okulističnem ambulatoriju pa od 16. do 18. ure, razen sobote.

MIKLAVŽEVA DARILA
v veliki izbiri — dobro in poceni,
V NOVI MANUFAKTURI
Pred Šenklavžem!
JELOČNIK & SIMONČIČ
Ljubljana — Pred Škofijo št. 13.

u— **V »Soči« v Ljubljani** bo predaval v soboto 3. decembra v salonu pri »Levu« ob pol 21. g. dr. Rudolf Kyovský, sodnik iz Novega mesta. Tema predavanja je: »Kratek pregled politično gospodarskega razvoja Srednje Evrope po svetovni vojni.« Predavanje je silno interesantne in aktualne vsebine, ker se nanaša na gospodarska vprašanja, ki se tičejo tudi nas samih. G. predavatelj se je pred kratkim udeležil mednarodne šole v Tatranski Lomnici za srednjeevropska vprašanja, zato je dober poznavalec gospodarskih problemov. Pričakujemo ta večer polnoštevilne udeležbe. Pred tem bo kratka proslava 20letnice zedinjenja s petjem društva »Save« pod vodstvom g. Venturinija. Vabljeni vsi. Vstop prost.

u— **Šentjakobski gledališki oder** ponovi danes in jutri izborno uspelo Golarjevo komedijo »Vdova Rošlinka«. Slikovito in zabavno dejanje odnaša gledalca s seboj in ustvarja najvedrejše razpoloženje. Komedija nam pričara idiličnost gorenjske hiše, v kateri je polno smeha, veselja in prešerne razposajenosti. Vse predstave so bile doslej deležne obilega obiska in občinstvo se je izborno zabavalo. Občinstvo se naproša, da si nabavi vstopnice v predprodaji na dnevni blagajni danes in jutri od 10. do 12. od 15. do 17. in eno uro pred pričetkom predstave.

MIKLAVŽEVANJE
SOKOLA II.
DANES V KAZINI
Odeon jazz **Ples**

u— **Mestno zdravniško dežurno službo** v soboto od 20. do ponedeljka do 8. ure zjutraj ima mestni zdravnik dr. **Žitko** Jož. Pleteršnikova ul. št. 13/I, telefon št. 47-64.

u— **Ciril Metodove razglednice** za božič in novo leto se dobe v trgovinah, trafikah in C. M. pisarni. Kupujte domače blago!

u— **Akademska Jadranska straža** ima danes svojo Miklavževo plesno vajo do 2. ure. Sprejem daril od 3. ure dalje v Trgovskem domu.

u— **Tramvaj na dolenjski progi** vozi zdaj do dolenjskega kolodvora, v teku prihodnjega tedna pa bo vozil do Rakovnika. Na dolenjski progi velja sedaj ista tarifa, kakor na ostalih progah, to je, za 4 postaje 1 din, do 3 delnih prog 1.50 din, do 5 delnih prog 2 din, nad 5 delnih prog 2.50 din, k Sv. Križu pa nad 6 delnih prog 3 din.

Danes igra Cimermanov trio v KAVARNI TABOR.
RENOVIRANI BILJARDI
Podaljšana policijska ura.

u— **Vsak predmet za sebe je umetnina** v galanterijskem oddelku Iv. Bonača, nasproti glavne pošte. Našli boste za gospode in dame prikladna darila.

u— **Plesni tečaj TKD Atene** za deklice se vrši ob nedeljah v Licejski telovadnici od pol 19. do pol 20. Vpisovanje v torek 6. t. od 17. do 19. ure.

u— **Plesne vaje Svobode-Grafike** drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

Iz Maribora

a— **Rezervnim oficirjem.** Tudi letos bo pri poveljstvu 32. topniškega polka neobvezen jahalni tečaj, ki bo trajal od 12. t. m. do 15. marja 1939. Vsi rezervni konjeniški in topniški oficirji, ki želijo posečati ta tečaj, naj se prijavijo v oddelku za rezervne oficirje mestnega vojaškega oddelka v Mariboru, Slomškov trg 11 najpozneje do 10. t. m. Poznejše prijave se ne bodo mogle upoštevati. — Kakor lani bo tudi letos v času od 5. decembra 1938 do 15. februarja 1939 tečaj za rezervne oficirje v svrho priprave polaganja izpita za kapetanski čin. Da bi se pravočasno sestavil seznam udeležencev, se vabijo rezervni oficirji, ki nameravajo obiskovati ta tečaj, da se najpozneje do 5. t. m. prijavijo v oddelku za rezervne oficirje pri vojaškem oddelku, Slomškov trg 11.

a— **Smrt blage žene.** V Bregu pri Ptuju je preminila blaga žena in vzorna mati gospa Elizabeta Zorko. Bila je dobrega srca, ki je do poslednjega utripa bilo za drage svojce. Žalujočim naše toplo sočutje.

a— **Lepa bratska gesta.** Ko je praznovalo Sokolsko društvo v Studencih te dni 20letnico Jugoslavije, je sklenilo, da daruje ves čisti dobiček te proslave češkim sokolskim beguncem. Tako so se Studenčani spomnili ob priliki narodnega praznika svojih bratov na severu, ki jim ni bilo dano, da bi praznovali svojo 20letnico kakor mi.

a— **Nocoj premiera.** Vse, kar je mariborsko Narodno gledališče pod vodstvom kapelnika L. Herzoga in v Skrbinškovi režiji zmoglo, je pripravljeno za nocojšnjo premiero. Etiopska kraljica pride v spremstvu 80članskega zbora in številnega dvorjanstva, vsa v novi opremi, na oder, ki je spremenjen v pravi mali Egipt, kakor se prikazuje v veličastni Verdijevi operi »Aidi«.

a— **Mestni reveži v gledališču.** V četrtek popoldan je bila v Narodnem gledališču predstava Finžgarjevega »Divjega lovca«, namenjena mestnim revežem, ki so si zastonj lahko ogledali to predstavo. Bili so zelo hvaležna in potrpežljiva publika, ki bi vztrajala v gledališču še več ur. Tako so ob 20letnici uedinjenja prišli tudi naši mestni reveži po zaslugi dobrih ljudi do majhnega razvedrila in užitka.

a— **Miklavžev večer v Narodnem gledališču.** V ponedeljek 5. t. m. ob 17 bo prva letošnja otroška predstava. Ponovi se zelo vesela in zabavna pravljična igra »Gašper in Hudamora«. Pri tej priliki nastopi sv. Miklavž z darili za pridne otroke.

ZA OBLEKE, BLUZE
angleška volna Kroji, vzorci, brezplačno
TONI JAGER
Kongresni trg 1, Ljubljana

a— **Obvestilo trgovstvu in prebivalstvu.** Z izrecnim dovoljenjem banske uprave so trgovine v nedeljo 4. t. m. dopoldne odprte. — Združenje trgovcev za mesto Maribor.

a— **Zapora Aleksandrove ceste.** Po razglasu predstojništva mestne policije bo Aleksandrova cesta jutri od 10. do 14. zaprta za ves vozni promet od Kopališke do Sodne ulice ter obratno. Vozni promet se usmeri za ta čas po stranskih ulicah.

a— **Privoščite otrokom njihovo mladost** ter jih privedite v Sokolski dom (Union) na Miklavževo igro 4. t. m. ob pol 16. Prodaja vstopnic pri »Putniku«.

a— **Sreča v nesreči.** Na cesti skozi Hoče se je prevrgel v obcestni jarek avto. Lovcem, ki so bili v vozilu, in šoferju, se ni k sreči nič hudega pripetilo. Ljudje so priskočili na pomoč ter so izvlekli avto iz jarka. Razen strahu ni bilo nič hujšega.

LJUBLJANSKI MIKLAVŽ
KUPUJE DARILA ZA OTROKE IN ODRASLE V VELETRGOVINI IGRAČ IN GALANTERIJE
Ivan Samec, Mestni trg 21
Ljubljana

a— **Od bogataša do berača.** V gozdu pri Sv. Križu je našel posestnik Jože Robič okostje trupla. Glava je bila napol strohnela in je ležala 20 m od mesta, kjer je bilo okostje, ki se ga je držala cajgasta obleka. Zdi se, da je ležalo truplo na tem mestu vse poletje. Tudi okostje je že v stanju razpadanja. V žepu suknjiča so našli neke listine, ki kažejo, da je mrtvak identičen z 79letnim Francem Krambergerjem iz Ruš, ki je bil svoj čas zelo bogat, a je zapravil svoje lepo posestvo. Pogrešali so ga že od meseca marca. Očividno je starček, ki ga je doletela tragika življenja, onemogel v gozdu, kjer je preko noči izdihnil.

Salvomalt je za otroke močna hrana z mnogo vitamina

a— **Miklavževanje za deco.** V deževnih in zimskih dneh se dete dolgočasi v sobi; od dolgega časa postane melanholično in bolehno. Mamice, v teh dneh storite prav sebi in otroku, če mu preskrbite iznenadenje. Pripeljite svoje otročiče v nedeljo ob pol 16. v Sokolski dom (Union) na veliko miklavževanje mladine, kjer bo Vaš otrok doživel vso lepoto, bogastvo, toploto in nežnost ob primernih nastopih sv. Miklavža, Slomška in angelčkov.

a— **Skoro pod tovorni vlak.** 24letni železniški uslužbenec Karol Štok iz Žabreka pri Poljčanah se je v sredo zvečer vračal po železniški progi domov. Preslišal je tovorni vlak, ki je sopihal za njegovim hrbtom. Lokomotiva je zgrabila Štoka in ga vrgla s proge, kjer je obležal ves krvav in nezavesten. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

RESTAVRACIJA in KAVARNA »OREL«
danes sobota KONCERT. — Jutri 4. t. m.
MIKLAVŽEV VEČER
Specijalitete: fogoši, šilji, jastogi in langusti. Izborna vina in kuhinja. **Zmerne cene!**

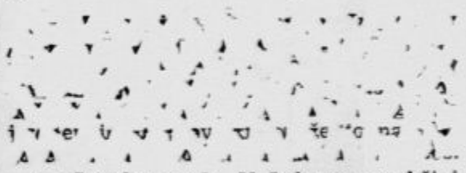

a— **Lovska smola.** V Lokavcu v občini Sv. Ana v Slovenskih goricah se je pripetila lovska nesreča. Med lovom je bil obstreljen g. Karol Huler, ki so ga poškodovanega odnesli domov. Dognali so, da ima šibre v spodnjem delu leve noge.

a— **Domačija ob meji v ognju.** V Spodnji Kapli je zgorela domačija Katarine Volmajerjeve in znaša škoda 12.000 din. Ogenj je nastal zaradi neprevidnosti dekle, ki je s treskami svetila v skednju. Užgalo se je listje, ki ga je skušala pogasiti, kar se pa ni posrečilo. Ogenj se je razširil na vso domačijo, ki je popolnoma zgorela.

a— **Oproščen.** Dne 17 septembra so se peljali delavci, ki so zaposleni po mariborskih podjetjih, s ptujskim vlakom domov. Vlak je bil natrpan. Delavci, ki so dobili plače, so bili dobre volje. Na hodniku natlačenega vagona je nastal prepir, ko je 25letni Franc Hrnčič zmerjal svoje tovariše. Na hodniku se je prepiral tudi s 26letnim delavcem Francem Benfičem, s katerim sta stala pri stranišču vagona, dočim so se ostali umaknili v kupeje. Ko je prišel vlak na Pragersko, ni bilo Hrnčiča nikjer, pozneje pa so ga našli med postajama Račje - Fram in Pragersko na železniški progi mrtvega. Komisija je dognala, da je Hrnčiča povozil osebni vlak, ki prihaja v Maribor okoli 18. ure. Pri padcu z vlaka si je zlomil hrbtenico, razbil lobanjo in strl več reber. — Delavec Benfič je bil osumljen, zdaj pa pred sodiščem oproščen, ker se je izkazalo, da je nesrečni njegov tovariš padel z vlaka po nesreči.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino danes in jutri ne bo igral radi proslave 20letnice Jugoslavije jutri zvečer v sokolski dvorani.

ČRNOMELJ. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 20. ter jutri ob 16. in 20. film: »Lov na ljudi«.

JESENICE. Kino Radio predvaja danes in jutri ob 20. (v nedeljo tudi ob 15). velefilm »Vrtinec«. Med dodatki Paramountov zvočni tednik in kulturni film. Sledi za praznik: »Očetova pesem«.

LJUTOMER. Zvočni kino Sokolski dom predvaja danes in jutri ob 20. film »Na ledeni plošči«. Dodatek Foksov zvočni tednik. Naslednji film dne 10. in 11. t. m.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes in jutri ob običajnih urah film »Kraljev ujetnik« z dodatkom Paramountovega zvočnega tednika.

TRZIČ. Kino bo predvajal danes in jutri v nedeljo krasen film »Matura«. Predstave drevi ob 20.15, v nedeljo ob 15.30, 18. in ob 20. uri.

MATINEJA ob 14.15 URI
DOROTHY LAMOUR poje ljubavno pesem o mesečini, pesem, ki je osvojila
Iz skrivnih celic ponižanih in pozabljenih!
KRALJICA DŽUNGLE
Kino Matica, 21-24 Bogat dopolnilni spored! Cene od Din 2.50 — 6.50

KINO SLOGA, telefon 27-30 — Danes ob 16., 19. in 21. uri PREMIERA!
MAČJA BRV po istoimenskem romanu slavnega nemškega pisca Hermana Sudermanna. — Najboljše delo nemške književnosti! — V glavni vlogi HANNES STELZEN, BRIGITA HORNEY.
Jutri ob 10.30 isti film po znižanih cenah!

HANS ALBERS nadalje OLGA ČEHOVA in DOROTHEA WIECK v pustolovnem filmu usode treh src, dramatske borbe, strasti, romantike ljubezni in tovarištva!
Rumena zastava
DANES PREMIERA!
Kino Union, tel. 22-21

PRVONAGRAJENA filmska umetnina NA BIENALI V BENETKAH 1938!
Iz ženske kaznilnice in poboljševalnice mladih življenj:
Iz skrivnih celic ponižanih in pozabljenih!
Iz velike borbe med starim in mladim rodom za nadvlado srca in duše!
JEČA BREZ REŠETK
Danes ob 16., 19. in 21. uri.
KINO MATICA 21-24 Kulturni film — Metro zvočni tednik!

Kulturni pregled

Dva mladinska spisa Josipa Ribičiča

Če se slovenska mladinska književnost, kakor je zapisala nedavno prof. Černejeva v priložnostni publikaciji »Slovenska knjiga«, polnovredno uvršča v svetovno mladinsko književnost, ima pri tem nemalo zaslug pisatelj Josip Ribičič. Predvsem po svojem organizacijskem delovanju. Že v Trstu je ustanovil mladinski list »Novi rod« in sprejel pravilno stališče, da mladinski časopis ne bodi samo organ priložnostnih sodelavcev, marveč naj v njem objavljajo svoje prispevke, poleg tako zvanih mladinskih pisateljev najboljši pesniki in pripovedniki. Z vsem svojim poznejšim delovanjem (zlasti v časopisu »Naš rod«, ki ga Ribičič urejuje že deseto leto), je smotrno rušil tradicionalne pregraje med »mladinsko« in »ostalo« literaturo ter mogoče nevedé dokazoval, da tudi za mladinsko književnost velja misel Oscara Wildea, da obstoje samo dobro ali slabo spisane knjige, vse ostale razlike so pa postranskega pomena. Čeprav ima mladinski spis kajpak svoje tipične znake in obravnava svet, ki je dostopen mladini, velja tudi zanj načelo kvalitete. V tem smislu vodi Ribičič »Mladinsko matico«, ki pomeni za slovensko mladinsko knjigo to, kar je nekoč pomenila za našo ljudsko knjigo Mohorjeva družba: ima vodilno mesto in rekordno razširjenost.

Josip Ribičič pa ni samo dober organizator, urednik in pospeševalec mladinske knjige, marveč je tudi eden naših najboljših avtorjev na tem področju. V pravljičnem žanru, v živalski povesti, v realistični zgodbi, torej v literaturi za najmlajše kakor tudi za »večje« čitatelje, je Ribičič z dosedanjimi spisi pokazal, da je pisatelj, ki razume mladino in še več — ki ume dobro pisati.

Pravkar je Ribičič izdal dve novi knjigi, ki sta nemara najzanimivejši pojav na letošnjem Miklavževem trgu.

Ribičič-Prunkova, »Pisane lutke«

Elegantno opremljena, krasno ilustrirana in razkošno natisnjena knjiga predstavlja stilno nekak prehod od slikanice k pravljični knjigi za mladino pod desetim letom. O vsebini Ribičičevega spisa zadoščaj ugotovitev, da samo potrjuje dobre kvalitete Ribičičevega peresa: predvsem invencioznost, dalje trden okus, jasnost in mikavnost pripovedovanja in seveda dober slog in jezik. Težišče te knjige pa ni samo v vsebini, marveč tudi v ilustracijah, pri čemer sta oba elementa skladvanje teksta. Slike prof. Ksenije Prunkove je prispevala bistven delež h knjigi, ki so ji ilustracije več kakor samo spremljevanje teksta. Slike prof. Ksenje Prunkove so zasnovane in izdelane predvsem glede na barvni učinek, tako da imajo otroci v njih prijetne vzorce za razločevanje barv. Ribičičevo pravljico o lutkah, ki se imenujejo po barvah, je ilustratorica izdelala v lepi seriji ljubkih, dekorativno učinkovitih ilustracij, ki si bodo nedvomno pridobile simpatije slehernega mladega čitatelja. Klišeje za to odlično opremljeno knjigo je izdelala Jugografika, natisnila pa jo je Učiteljska tiskarna. Knjiga »Pisane lutke« je vprav razkošen dar, ki po vrednosti in opremi visoko odtehta ceno.

Ribičič-France Mihelič, »Tinkin zajček«

S »Tinkinim zajčkom« je Ribičič zopet segel v živalski svet in napisal zgodbo, ki bo pripravila mladim čitateljem nemalo zdravega in vzpodbudnega užitka. Pravljični svet oživlja in se razvija kakor pod dotikom čarobne palice — pisateljevega peresa. Po vsem delu je razlita vedrina, mične dogodivščine Tinkinega zajčka vzbujajo smeh kakor le redkokatera slovenska mladinska knjiga.

Tudi tu so ilustracije bistven del knjige. Urejene so tako, da je ne vsaki desni strani vedno ilustracija. France Mihelič je tako narisal »film« iz pravljično pojmovanega živalskega življenja. Ilustracije se odlikujejo po preprostosti in neposrednosti. Medtem ko ilustrator »Pisanih lutk« uspešno stremi po dekorativnem učinku, kar ustreza svetu lutk, je Mihelič v svojih risbah ves razgiban, poln življenja in gibanja. Njegove risbe imajo poleg drugega to vrlino, da se bodo lahko ob njih urili mladi risarji, ker se dajo lahko pobarvati in nekateri motivi celo prerisati. Tako je »Tinkin zajček« tudi s te strani podnetna in koristna mladinska publikacija, ki je — prav kakor prva knjiga — v čast obema avtorjema.

Ernst Thompson Seton, „Rolf gozdovnik“

Doživljaji gozdovnika Rolfa, Indijanca Kvonaba in psa Skokuma. Ilustriral E. Th. Seton, prevedel Peter Donat. Izdala založba »Sled« Jugoslovanske gozdovniške lige, Ljubljana 1938 (Str. 301).

Slovenci dosedaj nismo imeli knjige za mladino, ki bi hkratu nudila tudi odraslim popoln užitek in razvedrilo. Knjiga »Rolf gozdovnik« slavnega ameriškega naravoslovca, pisatelja, risarja in ustanovitelja gozdovništva je sicer v prvi vrsti posvečena mladini, vendar najde v njej tudi vsak odrasel toliko zanimivega, da jo težko odloži iz rok, preden je ni do konca prebral.

Avtor opisuje iz lastne izkušnje lovsko življenje mladega gozdovnika Rolfa z njegovim učiteljem gozdne modrosti Indijancem Kvonabom v severoameriški prirodi. Gozdovnika nas povedeta v canoeju po reki do njunega bogatega lovišča daleč od vsega človeštva, kjer sta po nepisanih zakonih edina gospodarja. Postavita si kočo in preživita vso zimo navezana nase z lovom na bobre, srebrne lisice in drugo divjačino. Za vsako žival pozna Indijanec poseben način lova s pastmi, s puško ali lokom. Po doživetjih v gozdu se vrne Rolf v civilizacijo, kjer se odlično uveljavi ter nam nudi primer, kako najožji stik z naravo krepi duha, telo in značaj.

Opis je preprost, naraven in resničen, pri tem pa poln romantike. Na prepričevalen način spoznamo naravne zakone, ki veljajo za ljudi kakor tudi za živali. Zakon o lastnini velja med živalmi enake vrste in daje tudi slabšemu poedincu pogum, da brani svojo last proti močnejšemu. Nikakega prava pa ni med različnimi živalmi, ki stojijo v neprestanem boju.

Z ljubeznijo in globokim poznavanjem opisuje avtor ljudi, živali in rastlinstvo. Iz vsega spisa kakor tudi iz razkošnih risb, ki tolmačijo besedilo, izžareva njegova globoka ljubezen do prirode-učiteljice in neizčrpnega vira gozdne modrosti.

Knjigo preveva tudi poseben duh bratstva in spravljivosti, ki se zlasti kažeta v medsebojnem spoštovanju navad in obredov Indijanca in belokožca.

Priporočamo knjigo »apostola prirode« mladini ter vsem ljubiteljem narave, ki bodo našli v besedilu in razkošnih risbah najlepše razvedrilo. Stane v platno vezana 84 din.

Zapiski

250-LETNICA SMRTI BOHUSLAVA BALBINA

Češki narod se je v teh dneh spominjal moža, ki je v žalostnih letih po narodni in državni katastrofi na Beli gori vzbujal in dvigal češko narodno zavest: Bohustava Balbina. V normalnih razmerah bi bila dvesto petdesetletnica njegove smrti mnogo manj opažena kakor je sedaj, ko češki narod išče v svoji preteklosti tolažbe, moči in nove vere vase, v svojo pravico, v svoje narodne ideale.

Bohuslav Balbin je bil po rodu iz Hradca Kralové; potekel je iz obubožane češke plemiške rodbine in njegov krstni boter je bil sam mogočni Valdštejn (Wallenstein). Balbin je stopil v jeznitski red, kar mu je omogočilo, da se je lahko bavil z znanostjo v težkih časih, ko je moral njegov starejši vrstnik, predstavitelj predbelogorske reformacijske ideologije Komenský iskati zavetja v tujini. Balbin je imel pred seboj velik načrt: spisati je hotel dvajset knjig obsegajočo zgodovino Češke z naslovom »Miscellanea historica regni Bohemiae«, toda mogel je dovršiti samo osem knjig, medtem ko je deveta z naslovom »Bohemia docta« izšla pozno po njegovi smrti. V devetem zvezku so bili natisnjeni pomembni pismeni dokumenti o češki zgodovini. Posebno važen spis jezuita Balbina je »Disertatio apologetica pro lingua Slavonica, praecipue Bohemica«, v kateri zanosno zagovarja in brani po belogorskem porazu prezirani češki jezik. Ta pogumni zagovor češkega jezika je rodoljubnemu jezuitu nakopal mnogo nasprotnikov. Knjiga je imela mogočen vpliv na nove generacije Čehov, zadrževala je popolno germanizacijo v dobi »temna« in navdušila prve češke preporoditelje. Primer Balbina, ki pa je pisal samo latinsko, zgovorno prepričuje, da ogenj narodne zavesti ni docela ugasnil niti v dobi protireformacijske reakcije, čeprav se je književnost v domačem jeziku omejila na nabožno literaturo in skromne publikacije za ljudstvo. Balbinova zgodovina Češke spominja na našega Valvasorja, vendar je bil Balbin narodno zaveden. Če je pisal zgodovino v interesu reformacije, je bila ta enostranost na drugi strani odtehtana z njegovim iskrenim češkim patriotizmom čigar odmevi segajo v devetnajsto stoletje in se zopet pojavljajo prav v najnovejših dneh.

Cankarjeva številka »Življenja in sveta« bo izšla kot priloga ponedeljskega »Jutra«. Na naslovni strani prinese Podrekarjevo portretno študijo z ogljem »Ivan Cankar«, v številki pa bodo naslednji prispevki: Pavla Karlina pesniški »Prolog«, Ignaca Koprivca članek »Domovina, zakrij si oči«, dr. Vlad. Bartola »Ivan Cankar in današnji pisateljski rod«, dr. Iva Šorlija spomini »Ure z Ivanom Cankarjem«, H. Šmrekarja članek »Iv. Cankar zadnji dve leti pred smrtjo«, Iv. Podržaja spomini »Pri umetniku Podob iz sanj« in dr. Pavla Karlina »Trije spominčki na Ivana Cankarja«. Spominski članki vsebujejo marsikateri zanimiv prispevek k človeški karakteristiki velikega slovenskega pisatelja. Številka je tudi obilno ilustrirana. Tako se je uredništvo »Življenja in sveta« lepo oddolžilo spominu avtorju »Hlapca Jerneja« in pridružilo svojim posebnim številkam že osemnajsti zvezek. Na prihodnjo številko »Življenja in sveta« opozarjamo vse prijatelje domače literature in častilce Cankarjeve umetnosti.

Gospodarstvo

Izvoz živine je znatno popustil

Izvoz živine je pokazal v prvih desetih mesecih letošnjega leta zelo neugoden razvoj. Vzrok so delno nalezljive bolezni med živino, zaradi česar so mnoge države zabranile uvoz iz Jugoslavije, delno pa neugodne cene v posameznih državah, zaradi česar izvoz v te države ni bil dobičkanosen.

Oslabel je izvoz vseh vrst živine. Le izvoz konj se je dvignil po vrednosti za 9.05%, medtem ko je po količini prav tako nazadoval, in sicer za 18.9%. Povečanje vrednosti izvoženih konj je nastalo zaradi ugodnih cen v Avstriji, ki je hkratu z Nemčijo prevzela pretežen del našega konjskega izvoza. Najneugodnejše gibanje pokazujejo med vsemi vrstami živine goveda. Padec znaša po količini 60.63%, a po vrednosti je zmanjšanje večje in znaša 69.1%. Nazadovanje izvoza goved je nastalo v glavnem zaradi kužnih bolezni, zaradi katerih smo nekatera tržišča čisto izgubili, tako na primer palestinsko. Največja uvoznica naših goved je Nemčija hkratu z Avstrijo, potem sledita Malta in Italija. Izvoz telet samih je padel po količini skoro za polovico (za 46.9%), a po vrednosti za 39.2%. Skoro vsa teleta je uvozila Italija. Tudi pri izvozu drobnice je padec velik: giblje se okoli 60% tako po količini kakor po vrednosti. Ta padec je posledica neugodnih cen in veterinskih ukrepov v Grčiji, ki je naše glavno tržišče. Najmanj je padel izvoz svinj. Padec znaša po količini 13.4% in po vrednosti 11.6%. To neenako zmanjšanje vrednosti in količine izvoženih svinj izvira od dobrih cen, ki jih dosezajo naše svinje v Nemčiji.

Izvoz žive perutnine pa je pokazal v prvih desetih mesecih letošnjega leta povoljno gibanje. Dvig znaša po količini 8.1%, a po vrednosti je znatno večji in je dosegel 26.3%. Večji porast vrednosti izvožene perutnine prav tako izvira od dobrih cen perutnine v Nemčiji, ki je naše glavno tržišče za perutnino. Takoj za Nemčijo sledi kot nakupovalka naše perutnine Italija

Izvoz posameznih vrst živine se je po vrednosti in po količini gibal takole:

KONJI		
januar - oktober	glav	v tisočih din
l. 1937	22563	54626
l. 1938	19468	59567
v Nemčijo	9069	30933
v Avstrijo	5824	14'-5
v Grčijo	2271	7088
v Italijo	1137	3329
v Madžarsko	447	803
v Češkoslovaško	357	1482

GOVEDA		
januar - oktober	glav	v tisočih din
l. 1937	60986	141754
l. 1938	23936	64210
v Nemčijo	7364	27787
na Malto	6060	7310
v Italijo	5436	14485
v Avstrijo	2446	8573
v Grčijo	1057	1340
v Švico	642	2570
v Libijo	506	1210
v Egipt	304	689

TELETA		
januar - oktober	glav	v tisočih din
l. 1937	10766	7838
l. 1938	5741	4850
v Italijo	5620	4770
v Grčijo	100	67

DROBNICA		
januar - oktober	glav	v tisočih din
l. 1937	465749	45565
l. 1938	193551	17714
v Grčijo	188674	17276
v Italijo	4180	341

SVINJE		
januar - oktober	glav	v tisočih din
l. 1937	233094	321670
l. 1938	201872	284095
v Nemčijo	104621	147104
v Avstrijo	61498	86028
v Češkoslovaško	35042	50328
v Italijo	711	645

ŽIVA PERUTNINA		
januar - oktober	glav	v tisočih din
l. 1937	3064	28524
l. 1938	3316	35022
v Nemčijo	2225	24364
v Italijo	1050	10130
v Švico	18	203
v Češkoslovaško	16	222

Gospodarske vesti

= **Za izvoznike lesa v Nemčijo.** Še zmerom se dogajajo primeri, da nekatere naše lesne tvrdke še nadalje izvažajo les v kraje bivše Avstrije, ne da bi se prej poučile, ali ima uvozniška tvrdka devizno (uvozno) dovoljenje od pristojnih nemških kontrolnih oblastev (Überwachungsstelle für Holz) v Berlinu. Na ta način naše tvrdke tvegajo, da bodo mesece ali celo leta čakale na nakazila svojega denarja, če ga sploh dobijo. S tem v zvezi se opozarjajo izvozne lestne tvrdke, naj nikar ne izvažajo v Nemčijo (in v priključeno Avstrijo) prej, preden se ne prepričajo, da ima nemški kupec potrebno devizno dovoljenje za uvoz.

= **Obilen svetovni pridelek rži.** Ameriški strokovni krogi objavljajo podatke, iz katerih je razvidno, da so poleg pšenice letos tudi znatni previški rži. V Zedinjenih državah so izredno velike zaloge. Pridelek rži se ceni na 12.50 milijona bušelov, kar je največji povojni pridelek, ako izvzamemo rekordni pridelek v letu 1935. Kanadske zaloge se cenijo na 13 milijonov bušelov. Po približnih cenitvah znaša evropski pridelek 933 milijonov bušelov nasproti 828 milijonom v preteklem letu in 900 milijonov v povprečuju od leta 1931 do leta 1935. Pridelek rži v podunavskih državah je ocenjen na 83 milijonov bušelov. Od tega prihaja v poštev za izvoz 27 milijonov. Po nekih zasebnih ocenah, o katerih pa se ne ve, koliko so zanesljive, znaša letošnji ruski pridelek rži 816 milijonov bušelov nasproti 980 milijonom v preteklem letu.

= **Širši sestanek trgovcev z bencinom** bo v nedeljo ob 10. v Trgovskem domu v Ljubljani. Sklicuje ga Zveza trgovskih združenj. Udeleženci naj se poslužijo polovične vozne cene. Govorili bodo gg. Vidmar, Laznik, Kieler in dr. Pustišek. Ker se bo razpravljalo o važni zadevi, pridite polnoštevilno.

= **Ljubljanski velesejem** bomo tudi v letu 1939. imeli dvakrat. Spomladanski bo od 3. do 12. junija, pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja, jesenski pa od 2. do 11. septembra. Na spomladanskem velesejmu bodo sodelovale vse važne panoge obrta in industrije, jesenskemu pa bo priključenih več posebnih gospodarskih in kulturnih razstav.

= **Dražba vseh vrst krzna divjadi** v Ljubljani bo 23. januarja 1939. Pošiljke naj bodo naslovljene na »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem.

Borze

2. decembra

Na ljubljanski borzi so se v privatnem kliringu trgovali angleški šilingi nespremenjeno po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v angleških šilingih po isti ceni, a grški boni so se iskali po 35.75 (v Beogradu promet po 36). Nemški klirinški čeki so ostali neizpremenjeni v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu na 14.30.

Na **zagrebškem efektnem tržišču** je bila Vojna škoda malce čvrstejša. Zaključkov ni bilo, medtem ko je bil v Beogradu zabeležen promet po 463.75 (v sredo 464). Tudi v drugih vrednotah v Zagrebu ni bilo prometa.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2385.66 — 2426 Berlin 1755.52 — 1769.40, Bruselj 740.45 — 745.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 204.91 — 206.97, New York 4354.76 — 4391.07, Pariz 114.86 — 116.30, Praga 149.74 — 150.84, Trst 229.95 — 233.03.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.55, London 20.5750, New York 440.1250, Bruselj 74.32 Milan 23.15, Amsterdam 239.30, Berlin 176.25, Stockholm 106, Oslo 103.40, Köbenhavn 91.85, Praga 15.03, Varšava 82.87 Budimpešta 87.50, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 462.50 — 464, 4% severne agrarne 58.50 bl., 4% agrarne 58.50, 6% dalm. agrarne 86 — 87, 6% begluške 89 bl., 7% stabiliz. 97 bl., 7% invest. 98.50 bl., 7% Seligman 100 bl., 7% Blair 90 bl., 8% Blair 94 — 95; delnice: Narodna banka 7350 den., Narodna šumska 20 bl., Gutmann 48 bl., Isis 50 bl., Trbovlje 185 — 189, Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 463.75 — 464 (463.75), 4% severne agrarne 55 den., 4% agrarne 60 bl., 6% dalm. agrarne 87.25 — 87.50 (87.25), 6% begluške 88.25 — 88.50 (88.25), 7% invest. 98.75 — 99.25, 7% Blair 89.75 — 90.25 (90), 8% Blair 95.50 — 96.50, PAB 228 den. (228), Narodna banka 7450 — 7500.

Blagovna tržišča

ŽITO

Chicago, 2. decembra. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 65, za julij 65; **koruza:** za dec. 47.375.

Winnipeg, 2. decembra. Začetni tečaji: za dec. 59.625, za maj 62.125.

+ **Novosadska blagovna borza** (2. t. m.). Tendenca neizpremenjena. **Pšenica:** sremska in slavonska 147 — 149. **Rž:** baška 135 — 137.50. **Ječmen:** baški in sremski, 64/65 kg, 148 — 150; jari, 68 kg, 180 — 185. **Oves:** baški, sremski in slavonski 146 — 148 **Turščica:** baška, sušena, pariteta Indijija 101 — 103. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 237.50 do 247.50; »2« 217.50 — 227.50; »5« 197.50 — 207.50; »6« 177.50 — 187.50; »7« 147.50 — 157.50; »7 in pol« in »8« 110 — 112.50. **Otrobi:** baški 90 — 97. **Fižol:** baški 280 — 285.

+ **Budimpeštanska terminska borza** 2. t. m.). Tendenca slaba. **Rž:** za marc 15.16 — 15.17, za maj 15.30 — 15.32. **Turščica:** za maj 15.25 — 15.26.

BUMBAŽ

Liverpool, (1. t. m.). Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za dec 4.83 (prejšni dan 4.86), za februar 4.83 (4.85), za april 4.81 (4.83).

New York, (1. t. m.). Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za dec 8.67 (8.68), za februar 8.47 (8.48). za april 8.35 (8.36).

Najslajša in najboljša
krepilna pijača je
BERMET—VINO
ČRNINA IZ FRUŠKE GORE.
Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specijaliteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja
B. MARINKOV,
Sremski Karlovci, Fruška gora.

Artin
Zapeka, lenivost črevesja so vzrok mnogim boleznim, 1-2 Artin dražeje dr. Wandera vzete zvečer, omogočajo drugo jutro lahko iztrebljenje. 2 kom. din 1.50, 12 kom. din 8.—; 60 kom. din 27.—.
Reg. S. br. 7724-34

Iz Trbovelj

t— **»Oj, leti sivi Sokole«** bo predvajal drevi ob 20. kino Delavski dom. Odlični nacionalni film najtopleje priporočamo vsem pripadnikom Sokola ter vljudno vabimo vse narodno zavedno prebivalstvo, da se predstave udeleži čim številnejše.

Bonbonjere in druga lepa darila v veliki izbiri po najnižjih cenah Vam priporoča slaščičarna Kozina.

t— **V počastitev spomina** umrlega nadučitelja Mihajla Vrbiča je daroval obratovodja TPD g. Alfred Rogl 50 dinarjev v sklad CMD.

Iz Ptuja

j— **Novi telefonski vodi v ptujski okolici.** Telefonski vod Ptuj—Vurberg pri Ptuju se je podaljšal do Sv. Barbare pri Mariboru, istočasno pa se je pri pošti Sv. Barbara otvorila telefonska centrala, ki posreduje tudi brzojavke po telefonu. Na privatno iniciativo se je zgradila nova telefonska linija od Vurberga na Sv. Martin pri Vurbergu, ki se namerava podaljšati do Dupleka. Graditi se je pričela nova telefonska zveza Ptuj—Markovci pri Ptuju. Pri pošti Markovci se bo otvorila tudi telefonska centrala, ki bo posredovala brzojavke. Na pobudo občine Grajene se je dogradila 6 km dolga telefonska linija od Ptuja do občinskega urada Grajena. Občinski urad Grajena je postal tako naročnik telefonske centrale Ptuj.

j— **Miklavžev večer.** Podružnici CMD v Ptuju priredita Miklavžev večer dne 5. decembra ob pol 17. uri v prosvetni dvorani v Mladiki. Darila naj se pošljejo v Mladiko od 14. ure naprej. Vabijo se vsi člani in prijatelji društva. Pobirali se bodo le prostovoljni prispevki.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 3.: Dobrudža 1916. Premierski abonma.

Nedelja, 4. ob 15.: Snegulčica. Mladinska predstava. Nastop Miklavža. Izven. Ob 20. Brezov gaj. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

★

Miklavž v drami. Miklavž je sporočil, da bo s svojim lepim in velikim spremstvom obiskal v nedeljo popoldne predstavo »Snegulčice«, da pozdravi vse navzoče. Daril v nedeljo še ne bo delil. V ponedeljek ob 16. bo obdaril vse male in odrasle. Darila bo delil na odru in nikomur se ni treba bati, če ga bo poklical k sebi. Brez darila ne bo odšel. Z njim potujejo angeli in seveda tudi četa parkeljnov. Po obdaritvi v gledališču, bo obiskal tudi posamezne obitelji Kdor želi, da ga Miklavž poseti s svojim sijajnim spremstvom na domu naj blagovoli to sporočiti g. Edvardu Gregorinu, članu drame. Darila za obisk v gledališču naj se pošljejo vratarju drame. Soloples bosta plesala F. Čarman in M. Buhova.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 3.: Na sinjem Jadranu.

Nedelja, 4. ob 15.: Poljub. Izven. Globoko znižane cene. Ob 20. Roxy. Izven.

★

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 3. ob 20.15.: Vdova Rošlinka.

Nedelja, 4. ob 20.15: Vdova Rošlinka.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 3. ob 20.: Aida. Premiera.

Nedelja, 4. ob 15.: Pesem s ceste. Od 20. Kar hočete. Znižane cene. Zadnjič.

Ponedeljek, 5. ob 17.: Gašper in Hudamora. Miklavžev nastop.

RADIO

Sobota, 3. decembra

Ljubljana 12: pester spored s plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: Nadaljevanje otroške povesti in kramljanje Mance Komanove. — 17.40: Plošče. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra Radijski orkester. — 18.40: Zagorje v zgodovini (g. Arnošt Adamič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Beseda k prazniku (F. S. Finžgar). — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 22.30: Pisan glasbeni večer (gg. Fr. Petan in Avgust Stanko). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 18.40: Plošče. — 20: Srbski večer. — 22.15: Orkester. — **Zagreb** 17.15: Orkestralni koncert. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — **Praga** 19.20: Mešan glasbeni program. — 21.10: Lahka glasba. — **Varšava** 21: Humor v glasbi. — 22.15: Zvočna igra. — 23.15: Plesi in plošče. — **Sofija** 16.30: Lahka, komorna glasba in petje. — 19.30: Petje. — 20: Beethovnov koncert. — 21.45: Lahka in plesna muzika. — **Dunaj** 12: Baletna muzika. — 16: Lahka godba. — 20.10: Originalni glasbeni domisleki. — 22.30: Sobotni ples. — **Berlin** 19: Plošče. — 20.10: Pester spored. — 22.30: Kakor München. — 24: Nočni koncert. — **München** 19: Glasbeni drobiž. — 20.10: Rudarski večer. — 22.30: Sobotni ples. — **Pariz** 19.30: Lahka godba. — 20.40: Petje in orkestralna glasba. — 22.50: Variete. — 23.45: Plošče.

Ivan z Žage

Na Žagi pri Ribnici na Dolenjskem je na narodni praznik umrl ugledni posestnik g. Ivan Rus, vzoren gospodar in velik prijatelj prirode. V »Jutru« smo se blagega moža obširneje spominjali lani, ko je praznoval 75-letnico rojstva. K večnemu počitku ga bodo spremili danes ob 10. po prihodu jutranjega vlaka. V spomin vzornemu človeku je napisal njegov ožji prijatelj naslednje spominske vrstice:

Leta so se že odmeknila: sedela sva zjutraj na smrekovem parobku, ki ga je pregrnil s svojo pelerino. Globoko notri, tam v njegovi Véliki gori, je bilo, ko mi je pripovedoval, kako je tudi on študiral, kako je njega svet učil pa kako se je znašel in se edinole še v njej znajde, v svoji pramateri Naturi.

Res je bila njegova pramati, ki mu je dala dar, da je iz Naturinih ugank, tako do čistega dna dogledane, dajal žive slike, kadar je o Njej govoril. Resda je nosil puško. Kolikokrat mi je rekel: »Ta zadnja rabeljska sramota, ki ne vem, kako bi se je rešil.« Orožja resda je imel veliko in znano zbirko, toda tako nekako kakor nekaj, kar bi njegova dobra duša želela imeti le še kot fosilne spomine na krvavo dobo, ko se človek ni še popolnoma podal materi Naravi in njej sami prepustil, da ureja po svoje, brez človeških iznajdb, račune med življenjem in smrtjo: sanje bodočnosti.

On, popotnik po božjem gozdu, se je ves razvnel, kadar je pripovedoval o rastlinah, o hojah in smrekah, ki jih je poznal še take in take kot fantek, pa kako rastejo sedaj. Kako je bilo z vodo pri »žagi«, ko je še paglavec »dreseljne« lovil, pa za Tentero je vse vedel, kakšni ptiči so takrat bili: »Zdaj so se vsi poinženirili« — sama skala pa osat podnjo.« Iznajdba je že ena reč, ampak preveč je ne sme biti, tako kakor naših pušk ne, če ne, je drenj, drenj pa vojsko prinese. Kaj bi bilo, če bi v hiši vsakemu samo metlo v roke dajali? Vsi bi imeli sajaste obraze pa raztrgane hlače. Tako je modroval.

Na lovu je bilo, spet vrh Velike gore, pa je nesreča zadela mlado srnco. Tak-le nedeljkovič je streljal in obstrelil. Tako jako je bil prepovedal, pa kaj, ko sam ni mogel biti zmeraj in povsod. Nič ni bilo pridige, ampak preden je rešil živalco trpljenja, mu je dejal: »Poglejte, kako gleda.« Ko sva šla, je čez dolgo spregovoril: Če je kaj srca, ne bo več kmalu puške v roki imel. Pomiril se je pa šele zvečer v koči, ko je začel po lubeni strehi padati dež. Takrat je začel o polhih, o škratih in o osjih gnezdih. Takrat je bil res on.

Letnice so za resničnega človeka nature brez posebnega pomena. Umrl je, kakor bo vsakdo. Če ne bi bil tedaj edini sin na posestvu v Brežah št. 29., bi se bil šolil, kakor tudi marsikateri drugi.

Ampak v strugi časa, ki ji kraja ne vidimo, je vredno ohraniti, posebno ob vzgoji in ob pogledih današnjega rodu, spomin na celega moža. In tak je bil Žagri Johan. Samo pogledal te je in besedo rekel, pa je bilo spet fletno na svetu. Naj bi bilo še kaj takih za njim!

Rod, ki ne bo kmalu izumrl

Predsednik avstralske vlade J. A. Lyons s soprogo in enajstimi otroki

Grob kraljice Kleopatre

Telesni ostanki staroegiptske kraljice počivajo v Parizu

Le malo je ljudi v Parizu, ki vedo, da je v vrtu Narodne knjižnice skrit grob staroegiptske kraljice Kleopatre. Vsak dan gre na stotine ljudi skozi ta vrst, pa nihče tega ne sluti. Celo mnogoštevilne knjige, ki pišejo o Kleopatri, ne vedo, kje počiva zadnja egiptska kraljica.

Ko se je Napoleon odpravil na svoj pohod v Egipt, ga je spremljalo nekoliko arheologov, ki so hoteli tam proučevati starine. Znano je, da se je s tem pohodom pravo raziskovanje starega Egipta šele pričelo.

Med tem ko so se vojaki tepli, so arheologi odkopali celo vrsto grobnic, ki so jih z ladjo poslali v Francijo. Tam so jih spravili najprvo v kleti Narodne knjižnice in niso posebno pozili nanje. Ležali so še v kleteh, ko je Napoleonova slava že davno obledela. Šele neki poznejši ravnatelj Narodne knjižnice je naletel na pozabljene sarkofage, pa ni vedel z njimi početi nič boljšega, nego da jih je dal prepeljati v drugo klet.

Toda Champolion, znameniti reševalec hieroglifov, je ugotovil, da počivajo v enem izmed teh sarkofagov zemeljski ostanki kraljice Kleopatre. Takojšnja preiskava je dognala, da je mumija res v kleti Narodne knjižnice. Vlažni zrak v podzemeljskem prostoru je bil med tem opravil takšno delo, da bi prišlo do velikega škandala, če bi bili stvar sporočili javnosti. Zato so se odgovorni krogi odločili, da bodo stvar zatajili. V neki noči so sarkofag z ostanki nesrečne kraljice, kakor tudi sarkofage njenih neznanih tovarišev, na skrivaj zagrebli v vrtu. Komaj pol stoletja pozneje so ugotovili to čudno zadevo, a tudi tedaj javnosti niso seznanili z njo.

Vest se mu je zbudila

Morilec se je javil po devetih letih oblasti

Na policijsko stražnico v Lievinu pri Calaisu je prišel te dni neki možak. Stopil je pred dežurnega uradnika, malo okleval, potem pa dejal: »Ne morem več prenašati, da bi to sam vedel... Pred devetimi leti sem umoril človeka...« Uradnik je mislil, da ima pred seboj pijanca, potem je videl, kako je veliki in krepki mož zakril obraz z rokami in začel na glas jokati.

Dve uri se mož ni mogel pomiriti. Uradnik ga je poznal, bil je 33-letni Remy Wilbrouck, ki je živel v sosedni vasi, kjer so ga vsi poznali kot treznega človeka. Ko se je mož pomiril, je začel pripovedovati:

»Pred devetimi leti sem takoj po občinskih volitvah storil grdo dejanje. Ubil sem svojega tovariša Emila Lancoina. Zgodilo se je v Souchezu, kjer stanujem. V gostilni sva se prepirala o politiki in so naju vrgli ven. Spremljal sem Lancoina, ki je stanoval sam v neki baraki. Po poti me je psoval in me imenoval lenuha. Ko sva prispela do njegove barake, sem bil ves besen. Sprva sem hotel oditi, potem sem se vrnil. Lancoine je sedel in mi obračal hrbet. Zagrabil sem ga od zadaj za vrat in stisnil. Ko sem spustil, je padel na tla, bil je mrtev. V trenutku sem se streznil. Hotel sem napraviti tako, kakor da je izvršil samomor.« Wilbrouck je nato pripovedoval, kako je vzel vrv, napravil zanko, vtaknil mrtvečevo glavo vanjo in vrv privezal na strop. Nato je pobegnil.

Več dni po tistem dejanju ni nič delal, podnevi se je potepal, zvečer pa se je vračal k baraki. Truplo je viselo še vedno tam in morilec je imel vtis, da ga umorjenec gleda skozi priprto okno.

Devet let je Wilbrouck živel, ne da bi mogel pozabiti na umorjenčev pogled. »Sedaj sem tu, povedal sem vse in se čutim olajšanega,« je končal svojo zgodbo. Zaprli so ga in v kratkem času bo stopil pred sodnike. Že prvo jutro po tem priznanju je dejal, da je ponoči prvič po devetih letih mirno spal.

Suša na Cejlonu

Izsušene struge potokov in rek — Nadloga komarjev in kač — Nalezljive bolezni

Prebivalcem Cejlona preti nevarnost, kakršne niso poznali že vrsto desetletij. Že več nego dva meseca ni padla na veliki otok nobena kaplja dežja in nastala je strahovita suša. Reke in potoki so usahnili in sveže, pitne vode že nekoliko dni nimajo več. Potem ko je suša že večji del letine pokončala, so se začele sedaj širiti nalezljive bolezni. Pokvarjena voda je povzročila med drugim mnoge primere paratifusa.

Otoku pa pretijo še druge nepričakovane nevarnosti. Vsepovsod se pojavljajo oblaki komarjev, ki širijo malarijo in številne kače prihajajo zavoljo pomanjkanja vode v vasi in mesta ter vdirajo v stanovanja. V Kolombu so imeli že štirinajst primerov kačjih pikov s smrtnim izidom.

Življenje po mestih in podeželju je skoraj izumrlo. Tudi zdravi ljudje si ne upajo več iz hiš, uradi so večinoma zaprti. Oblasti skušajo pomagati prebivalstvu z letali, ki prinašajo zdravila po vsej deželi in jih delijo med ljudi. V razna pristanišča so prispele ladje z zdravili in vodo, ki jo tovorni in škropilni avtomobili vozijo v oddaljenejše kraje. Ta voda gre večinoma v bolnišnice, ki so prenapolnjene. Skupine zdravnikov in bolničark obiskujejo z letali kraje, kjer ni bolnišnic in nimajo ne podnevi ne ponoči počitka. Če ne bo dežja v najkrajšem času, je računati z najslabšimi posledicami.

Težka žaba

V ustju Dunava je neki ribič ujel v svojo mrežo največjo žabo, kar so jih doslej našli. Ta žaba tehta skoraj štiri kilograme. Neki angleški zdravnik, ki se je mudil baš v Konstanci in je slišal o tem, je žival kupil za 5000 lejev in jo hoče spraviti na Angleško.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Žebelj v otroških pljučih

V bolnišnici v Halifaxu v Novi Škotski so iz desnih pljuč nekega otroka potegnili žebelj, ki je bil več nego štiri mesece potoval po dihalih malega pacienta.

Otrok je bil med igro v šoli žebelj požrl, iz sapnika mu je prišel v leva pljuča. Ko so otroka pripeljali v bolnišnico in ga prvič operirali, je bil zdravnik žebelj že prijel s pinceto, toda izmuznil se mu je in je vzdolž sapnika prišel v desna pljuča.

Nova operacija bi bila v tem trenutku usodna, zato so morali počakati, da bi si pacient od prve operacije opomogel. Sedaj so ga operirali znova in poseže k je imel polen uspeh. Deček bo kmalu zdav.

Barva proti zažigalnim bombam

Angleško notranje ministrstvo je odredilo poskuse z novo barvo, ki naj bi ščitila poslopja proti napadom z zažigalnimi bombami. Strokovnjaki pripisujejo temu izumu velik pomen, ker menijo, da bi imeli napadi z nekoliko sto majhnimi zažigalnimi bombami večjo učinkovitost nego napadi z nekoliko težkimi razstrelilnimi bombami.

Dosedanji poskusi so pokazali, da les ne gori, če je pobarvan z novo barvo. Bombe so same zgorele in so povzročale le majhno škodo. Veliko prednost ima novi izum s tem, da je zelo poceni, kajti kilogram barve stane komaj 2 penyja. Za pobarvanje lesenih delov, posebno podstrešij srednje velike hiše, znašajo stroški samo 20 do 30 šilingov.

Boj z jeguljo v morju

Nevaren dogodek je doživel 29-letni potapljač Fassi, ki je opravljal svoje delo v pristanišču Savone. Spustili so ga v globino 15 m in stopal je po skalnem morskem dnu, ka ga je velika jegulja nenadno zgrabila z zobmi za roko. Žival se je zagrizla v roko z vso močjo, ostala pa je s trupom v svoji kotlini, tako da ji potapljač z bodalom ni mogel do živega. Nastal je hud boj med človekom in ribo in šele po daljšem času je Fassiju uspelo, da je jeguljo potegnil iz votline ter jo z bodalom usmrtil. Nato so ga potegnili na površino. Roko je imel tako hudo oklano, da je moral v bolnišnico.

Čitajte naročajte »J U T R O«!

Jack Razparač redivivus?

Anglija v borbi s skrivnostnim zločincem

O mraku hodijo žene in dekleta angleškega mesta Halifaxa samo še oborožene s škrniclji popra, dolgimi iglami za klobuke in debelimi palicami na prosto. Scotland Yard pa zasleduje spet enega tistih posebnih zločincev, s katerimi je angleška kriminalna zgodovina tako bogata.

Tokrat gre za besneža, ki se pojavlja nenadno iz teme samotnih ulic, napada dekleta in žene od zadaj in jim skuša z britvijo porezati obraze. Vse to se dogaja v nekoliko sekundah, brez vsake besede, in nenadno, kakor se je pojavil, se lopov spet izgubi. V enem tednu je možakar, ki ga ženske opisujejo kot pravi nestvor z debelim nosom in črnimi zobmi, na ta način napadel deset žensk in nekatere je tudi grozno porezal.

Sedaj so mobilizirani vsi moški prebivalci mesta Halifaxa, ki šteje 100.000 prebivalcev, in policija je organizirala posebne patrulje ter motorna vozila z brezžičnimi aparaturami, ki iščejo zločinca. Policija misli, da gre za tri atentatorje, ki jih je obsedla ista zločinska manija in si konkurirajo. Če ne bo drugače, bodo oblasti pozvale na pomoč tudi vojaštvo, da v sodelovanju s policijo in civilisti sistematično preišče vsa skrivališča in parke.

Labodi hočejo jesti

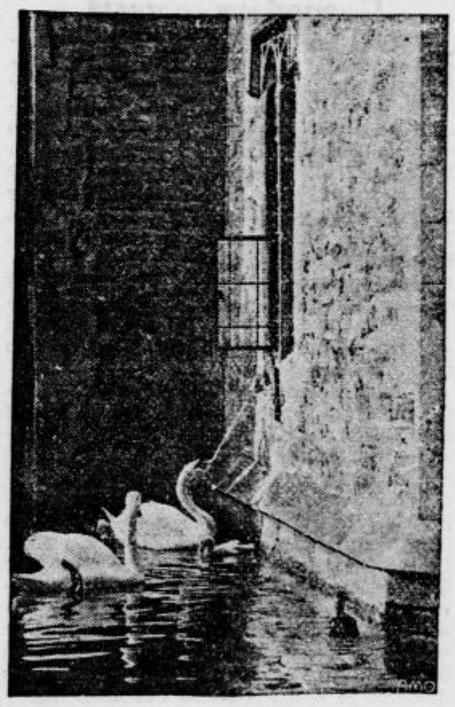

V Wellsu pri Somersetu na Angleškem imajo poleg katedrale trop labodov, ki jih ne hranijo ob določenem času. Kadar so živali lačne, pridejo same pod okno, kjer visi vrv z zvoncem. Za to vrv potegnejo labodi s kljunom in kadar se zvonec oglasi, jih nasitijo

Predor pod Mozo

Eno največjih gradbenih del, kar jih imajo ta čas na Holandskem, je veliki predor pod reko Mozo. Ko ga bodo dokončali, ga bo presegal po velikosti v Evropi samo še predor pod reko Merseyem pri Liverpoolu. Dokončali pa ga bodo l. 1941 in bo veljal več nego 15 milijonov holandskih goldinarjev. Predor naj bi olajšal promet med desnim in levim bregom reke.

Kino se je zrušil

V nedeljo zvečer se je primerila na Portugalskem v Freamindi med predstavo v nekem kinematografu huda nesreča. Med prvim odmorom se je vdrl strop v dvorani. Odnesli so enega mrliča in 130 ranjencev.

Prehod čez reko

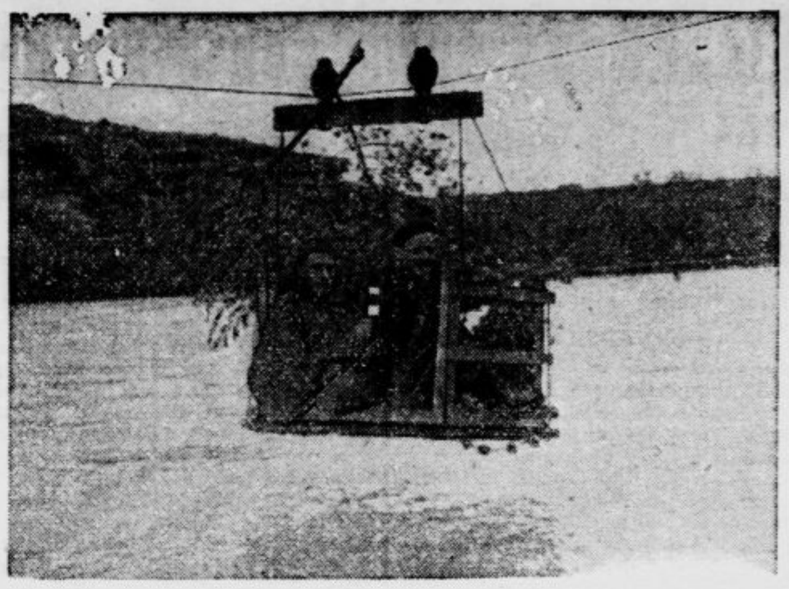

Tako prehajajo španski republikanci preko reke Segré, čez katero ne drži nobeni pontonski most

„Sfinga“ iz Jowe

Plemenita dobrotnica — in zločinka...

V neki bolnišnici mesta Sioux-City opazujejo zdravniki z vso pozornostjo na videz nezavestno pacientko. To je 50-letna Maybelle Knoxova, ki so jo obtožili težkih zločinov. Velja za skrivnostno »sfingo« in pravijo o njej, da živi dvojno življenje. Je baje istočasno plemenita dobrotnica ljudi in zločinka.

V svojem domačem kraju Le Marsu je uživala več desetletij največji ugled. Dajala je vzgled vsem dobrodelnim stremljenjem in se je posebno izkazala v borbi proti alkoholizmu. V času prohibicije je bila strah in groza vseh tihotapcev z alkoholom. Pred nekoliko meseci pa so se začele o njej širiti nenavadne govorice.

Neke noči so jo opazili v njenem vrtu, ko je kopala jamo. Sporočili so to stvar policiji in ta je našla v jami truplo 80-letne matere Knoxove. Knoxovo so nato aretirali, v zaporu pa je zapadla v nenavadno stanje otrplosti in so jo oddali v bolnišnico. Nadaljnja preiskava je pokazala, da je Knoxova že pred leti simulirala takšno otrplost, ko so jo prijeli zavoljo ponarejene menice. Takrat so jo obsodili na ječo, pa so jo kmalu pomilostili. V državi Jowi za to stvar nihče ni vedel.

V ostalem je tudi mož Knoxove pred meseci izginil brez sledu in prav tako neka ženska, ki je pri njej stanovala in ki jo je bila najela baje za to, da bi igrala ulogo pokopane matere. Doslej pa so Knoxovo obtožili le tega, da je svojo mater pokopala na nezakonit način. Da-li gre tudi za umor in za druge zločine, bo pokazala nadaljnja preiskava.

Najdražji kožuh

Sestoji iz 95 kožic

V Newyorku so preteklo poletje izdelali najdražji krzneni plašč na svetu. Veljal je 125.000 dolarjev. Sestavili so ga iz 95 belih kožic neke vrste albinskega nerca. Treba je bilo 16 let, preden so vse te kože spravili skupaj.

Cela vrsta Američank in Angležinj nosi krzncne plašče, ki veljajo do 20.000 dolarjev, a tudi najbogatejše ženske takšnih plaščev ne nosijo za vsak dan. Kakšnemu specialistu za krajo krzna bi zadostovalo izrezati iz takšnega plašča samo majhen kos, pa bi si pomagal za precej časa.

Na londonskem trgu za kožuhovino plačujejo 30 štirijaških centimetrov takšnega krzna tudi po 100 funtov šterlingov. V ostalem so tudi ženske, ki zbirajo kožuhe le kot nenavadnosti. Takšen kožuh je imela na pr. ga Blowersova iz Londona. Ta plašč je bil dolg samo tri četrti metra in so ga izdelali iz kož več stotin miši.

Ustreljen

Zelea Codreanu, šef rumunske ekstremno usmerjene »Železne garde«, je bil prošle dni s 13 privrženci, med katerimi je bil tudi morilec rumunskega min. preds. Duce, ustreljen, ko je skušal pobegniti orožnikom

ANEKDOTA

Pisatelj Jean Paul je bil v stalnih denarnih zadregah in vsakokratni njegovi hišni gospodarji so to seveda tudi vedno občutili. Nekoč so pisatelju spet odpovedali stanovanje. Razjezil se je, češ: »Mene hočete postaviti pred vrata? Ali veste, da bodo na vrata te hiše nekoč postavili spominsko ploščo?« — »Gospod«, je odgovoril gospodar, »plošča je že postavljena.« — »Kakšna?« — »Z napisom: Opremljena soba se odda v najem.«

VSAK DAN ENA

»Vprašaj jih, če imajo seznam potnikov. Kuhar je pravkar na tem, da sestavi menu«. (»Everybodys weekly«)

Neuspela generalna stavka v Franciji

Na levi: Delavci pred vrati Renaultove tvornice v Parizu, kjer je navzlic geslu, da se stavka, prišlo na delo 1700 uslužbencev — Desno: Delavstvo pred Farmanovo tvornico v Billancourtu, katera je vojaško zastražena

SPORT

Tek zedinjenja v Ljubljani

Na daljši progi so zašli

Tekmovanje je uspelo le na polovico — Na krajši progi je zmagal Ilirijan Bručan

V četrtek, na narodni praznik, ko smo dvajsetič proslavili naše osvobojenje, so se tudi sportniki po tradicionalnem načinu udeležili tega slavja. Primorje je že enajstič priredilo »Tek zedinjenja« po ljubljanskih ulicah. Škoda, da se je baš na ta dan primerila med tekmovanjem nepravilnost, na katero ni nihče računal in je bil zaradi tega veljaven le del prireditve. Tekmovalci na dolgi progi so namreč po pomoti tekli po Gradaški ulici na Cojzovo cesto, namesto da bi zavili na Krakovski nasip in po Cojzovem grabnu pritekli na Cojzovo cesto. Smer, ki so jo izbrali, je bila glede dolžine popolnoma enaka prvotno določeni; ker pa tekači po njej niso pasirali sodniške kontrole, je bil sodniški zbor prisiljen proglasiti tekmovanje na dolgi progi za neveljavno. Seveda so bili s tem prizadeti tekmovalci, ki so se zastonj trudili, nič manj pa prireditelji, ki nikakor niso mogli računati, da bodo tekači, ki že nekaj let redno tekmujejo na standardni progi, letos nepričakovano zgrešili smer. V razpisu so bile ceste, po katerih je vodila tekmovalna proga, točno označene in je bila dolžnost slehernega tekača, da si jih zapomni. Nepravilno smer, ki pa po dolžini točno ustreza predpisani, je preteklo 8 tekačev od 10 startujočih. Eden je med tekmovanjem odstopili drugi, bivši Ilirijan in sedanji Concordijec Kotnik, pa je celo zavil nekam proti Mestnemu logu in pritekel na cilj, ko je bilo tekmovanje že davno končano. Kotnika so vsekakor zavedli reditelji na kolesih, ki so vozili na čelu povorke in zgrešili pravo smer. Kotnik je imel pri prulskem mostu že toliko naskoka, da bi z lahkoto zmagal, a se je po lastni nepremišljenosti spravil ob zmago. Zaradi tega niso bile na mestu njegove izjave v slačilnici, češ da so ga namenoma vodili po drugi progi. Sploh se je pokazal nedisciplinirnega atleta in njegovo postopanje ne bo ostalo nekaznovano.

Večje zanimanje je vladalo letos za krajšo progo, za katero so se prijavili nekateri ljubljanski favoriti, ki so dotlej redno tekmovali na dolgi progi. Za favorita sta veljala Bručan in Goršek, ki se jima pa je nepričakovano pridružil še Novomeščan Vovk. Goršku je bila proga 2700 m vendarle nekoliko predolga in ni bil kos vajenemu tempo tekaču kakor je Bručan, ki je že na progi dobil toliko naskoka, da ga tudi Gorškov finiš ni mogel več resno ogrožati.

Tekmovalcev se je prijavilo manj kakor prejšnja leta. Vzrok je menda slabo vreme, ki je marsikoga odvrnilo. Spolzka tla so močno ovirala tekače, ki zaradi tega niso dosegli najboljših rezultatov na tej progi, čeprav je bila konkurenca kvalitetno ostrejša od prejšnjih let.

Glede na razveljavljenje rezultatov na dolgi progi bo prireditelj v kratkem ta del tekmovanja ponovil.

Tehnični rezultati so bili:

Skupna ocena teka na 2700 m: 1. Bručan (Ilirija) 9:56, 2. Goršek (Primorje) 10:02, 3. Vovk (Elan) 10:06.8, 4. Rožman (Celje) 10:55, 5. Čokalj (Planina) 11:01, 6. Kvas (I) 11:02, 7. Škraba (Korotan) 11:04, 8. Hvale (K) 11:04, 9. Kočar (Pr) 11:28, 10. Žagar (E) 11:31. (Nastopilo je 15 tekmovalcev, od katerih je eden med tekmovanjem odstopil.

Po skupinah so dosegli

a) **Seniorji, že plasirani preko 800 m:** 1. Bručan (I) 9:56, 2. Goršek (Pr) 10:02, 3. Vovk (E) 10:06.8, 4. Kvas (I) 11:02.

b) **Seniorji, neplasirani preko 800 m:** 1. Rožman (Celje) 10:55, 2. Kočan (Pr) 11:28, 3. Logar (Litija) 11:52, 4. Zorman (I) 11:56.

c) **Sokoli:** 1. Bašin (Sokol, Matica) 11:37.

d) **Juniorji letniki 1920 do 1922:** 1. Čokalj (Pl) 11:01, 2. Hvale (Kor) 11:04, 3. Žagar (E) 11:31, 4. Grom (E) 11:38

č) **Juniorji letniki 1923 do 1925:** 1. Škraba (Kor) 11:04.

Dolga proga (5500 m) z vrstnim redom in rezultati, ki jih je sodniški zbor razveljavil: 1. Kien (Primorje) 18:57, 2. Flas (Hašk) 19:19.2, 3. Glonar (Ilirija) 19:36, 4. Kacjan (Concordia) 19:45, 5. Tavčar (Pr) 20:01.

Tek osvobojenja v Mariboru

Maribor, 1. decembra

Skozi mariborske ulice je bil danes dopoldne jubilejni propagandni tek osvobojenja za Malgajev pokal pod pokroviteljstvom poveljnika mesta Maribora generala g. Č. Stanojlovića. Start je bil izpred letnega telovadišča matičnega Sokola, cilj pa na Trgu svobode. Tekmovalna proga je bila dolga 1800 m in je vodila po Koroščevi, Maistrovi ulici, Zrinjskega trgu, Kolodvorski ulici in Aleksandrovi cesti na Trgu svobode. Startalo je 12 tekmovalcev in so bili rezultati naslednji: 1. Takač (Slavija, Varaždin) 5:38; 2. Stojnšek (Maraton, Maribor) 5:41; 3. Košir (Planina, Ljubljana) 5:48; 4. Srakar (Concordia, (Zagreb) 5:56; 5. Marchel (Mart.) 5:57; 6. Roter (Železničar) 5:58; 7. Krefl (Mart.), 8. Strucl (Mart.), 9. Zupan (Žel.), 10. Karlin (Žel.), 11. Maraus (Železničar).

Po končanem teku, ki je vzbujal veliko zanimanje občinstva, so se zbrali tekmovalci in funkcionarji kluba SK Železničarja, ki je priredil to lepo sportno manifestacijo, na Trgu svobode, kjer je g. podpolkovnik Maslać v imenu pokrovitelja s primernim nagovorom izročil zmagovalcu Taljaću krasen pokal, dočim so prejeli ostali tekmovalci spominske trake. V imenu prireditelja je spregovoril predsednik SK Železničarja g. inž. Uran, nadalje gg. Franc Podpečan, D. Vahter in Starešina.

Tradicionalni prvodecembrski »Tek osvobojenja« je bil letos zadnjič, ker so vremenske prilike v tem času slabe, pa bo v bodoče ta sportna konkurenca na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. dne 6. septembra.

Prazniški dogodki

Na narodni praznik so bile v območju LNP odigrane štiri prvorazredne prvenstvene tekme. V Mariboru je Mura zmagala nad Rapidom s 4:1 (2:0), železničar in Slavija pa sta igrala nedoločeno 0:0. — Na Jesenicah je Svoboda zmagala nad Kovinarjem 4:3, Kranj pa je slavil visoko zmago nad Marsom.

O poteku mariborskih tekem bomo podrobno poročilo objavili v naši jutrišnji številki Op. ur.

Glavni sportni dogodek izven Ljubljane je bila na praznik medmestna nogometna tekma med

Zagrebom in Beogradom

v Beogradu. Enajstorici sta nastopili v skoraj najmočnejših postavah in so seveda Beograjčani zaradi domačega terena veljali za favorite. Vendar pa niti to, niti dejstvo, da je reprezentanca Beograda res tudi bila boljša na terenu, ni pomagalo, da so Zagrebčani zabeležili tesno zmago z 1:0 (1:0). Zmagonosni gol je zabil Šipoš v 37. min. prvega polčasa. Junak dneva je bil zagrebški vratar Glaser, ki je preprečil vsak uspeh beograjskega napada. Strokovnjaki smatrajo, da je bila napadalna vrsta Beograda sestavljena zelo nespretno in bi bila v drugačni kombinaciji z lahkoto dosegla dovolj golov za zmago. Igra sploh ni bila na veliki višini.

Tekmo je sodil domači sodnik Mika Stefanović. Vreme je bilo kakor nalašč za nogomet, gledalcev okoli 7.000.

V **Zagrebu** sta igrala prijateljsko tekmo **kombinirani Građanski in Concordija** in je po zanimivi igri zmagal Građanski s 3:0. **Hašković** so igrali proti **nižjerazredni reprezentanci in dobili z 12:7.**

V **Splitu** sta nastopili v prijateljski tekmi enajstorici **Hajduka in Splita,** ki se je po zelo razburljivi igri končala neodločeno 2:2.

V **Subotici** je gostoval **Kiniszi iz Temešvara** in je **Bačka** zmagala nad Rumuni s 6:2 (0:2) Gostje so po odmoru popolnoma klonili.

V **Sarajevu** je **Sašk** v prvenstveni tekmi porazil krajevnega rivala **Hajduka** s 3:0 in si tako dokončno osvojil jesensko podsavezno prvenstvo.

V Novem Sadu je gostovalo Jedinstvo proti tamkajšnji Vojvodini, ki je na splošno presenečenje z lahkoto odpravila četrto beograjsko moštvo iz lige s 3:0.

Mars—Reka in še nekateri

Jutrišnja tekma med Marsom in Reko bo vseskoz napeta borba in kdor bo igral požrtvovalno in prodorno, bo odšel z igrišča kot zmagovalec. Oba kluba pa igrata tudi tako, zato si je vredno tekmo ogledati. Začetek bo ob 14. na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

Če ne bo Marsova postava zopet okrnjena kakor je bila proti Jadranu in če bodo Poljanci vnesli v svojo igro malo dobre volje in ljubezni za svoj klub in njegov sloves, se jutri lahko nadejajo uspeha. Točke bi jim bile potrebne, saj se s šestega mesta v tabeli ne morejo premakniti. Videli bomo na polju zopet polagoma vso staro gardo Marsovo, ki je že tolikokrat žela uspehe.

Reka gre v vročo bitko, začela jo bo sigurno s svojim naglim tempom in prodorom. Vičani igrajo lepo in povezano z veliko voljo, pri tem jim pa pomaga številna publika in prijatelji.

Razen te edine prvenstvene tekme v Ljubljani bodo za točke še igrali:

na Jesenicah: Bratstvo — Svoboda ob 14.15 na igrišču Bratstva in **v Mariboru: Maribor — Rapid** ob 14. na igrišču Rapida in **Slavija — Mura** ob 14.15 na igrišču Železničarja.

SK Reka: Jutri igra I. moštvo z Marsom na igrišču Ilirije, kjer naj bo pravočasno na mestu. Postava na običajnem mestu, dopoldne naj se dvigne oprema.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Neuspeh v življenju?
Obrnite se na grafologa

Karmaha,
ki se odlikuje posebno z analizo človeškega značaja, dela na strogo znanstveni bazi grafologije in daje vsakemu za nastopajoče dogodke pismene nasvete, ki vam bodo koristili vse vaše bodoče življenje. Obiske sprejema v Ljubljani, hotel Soča, Sv. Petra c. vsak dan od 9. do 12. dop. in od 15. do 19. popoldne. Odgovarja tudi na došlo korespondenco. V Ljubljani ostane do 20. decembra.

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlolikalnica

Prvovrstni trboveljski PREMOG
brez prahu, koks, suha drva nudi
I. Pogačnik,
BOHORIČEVA 5.
Telef. 20-59

NEPREMOČLIVE HUBERTUSE, TRENČKOTE, vse vrste dežne plašče, obleke i. t. d. Najboljši nakup
Presker
Sv. Petra c. 14.

INSERIRAJ V „JUTRU"!

730
LEPŠEGA DARILA SI ne morete misliti!

Darilo ki Vam bo priraslo k srcu!

To bo darilo, ki ga boste vse življenje nosili na srcu, ob katerem se boste često s toplim občutkom spominjali Nanjo in na Njeno dobro misel, da Vam je kot darilo izbrala ravno najizbranejše polnilno pero na svetu.

Garantirano popolno držalo z velikim zlatnim peresom s konico od dragocenega osmijevega iridija, ki jamči odlično pisavo. Skupno s primernim polnilnim svinčnikom, bo ta krasna garnitura najelegantnejše darilo za človeka vsakršne starosti.

Izberite si za vsakogar, ki ga nameravate obdarovati, darilo iz bogate Parkerjeva zbirke.

Pazite na ime in na dovršeno lepo puščičasto zaponko.

Srečen Božič!

Zakonom zavarovane znamke

Parker Vacumatic

MEHANIČNO GARANTIRANO DOVRŠEN

NOTTER I DRUG, GUNDULIČEVA ul 5, ZAGREB

PRIMERNI SVINČNIKI Din. 350, 250

Točno plačuj „Jutru" naročnino varuj svojcem zavarovalnino!

Signal na vstajo
MOTEN SEČ

Vedno je lahko preiskati vaš seč. Neobhodno potrebno je, da to napravite, ako ne marate imeti posledic. Če je seč moten, z rdečkastim ali peščenim ostankom, če je barva motna, če vsebuje bele kosmiče je to znak, da ledvice slabo delujejo in pomeni to, da se bodo v kratkem pojavili znaki revme. — To artritično stanje, ki se često pojavlja pri starejših osebah lahko prepreči **URODONAL**, ki pomaga ledvicam, da razkroje preostalo kislino seča.

Pustite, da se preišče vaš seč. Zadostuje, da pustite gotovo količino seča v stekleni ali ilovnati posodi 10-12 ur. Po tem času se že razločijo v seču, kateri ni normalen, zgoraj navedene ostaline in kosmiči. Če je seč moten, nikar ne obupujte, dajte takoj posodico, napolnjeno s sečem zbranim pred 24 urami, vašemu lekarnarju ali zdravniku v preiskavo.

URODONAL
pomaga razkrajati sečno kislino

Revmatizem — protin — kamen v mehurju — debelenje — arterioskleroza

Etablissement Chatelain Paris - 22. Grand Prix Fournisseur des Hospitaux de Paris

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Generalni zastopniki za kraljevino Jugoslavijo:

Eng. Hem. farm. laboratorija »STERILAB« Beograd, Kneza Mihaila 33.

Oglas reg. pod S. Br. 4271 od 22. III. 32.

Po težki bolezni nam je danes v starosti 75 let preminul naš dobri oče, stari oče, tast, brat, svak in stric, gospod

Franc Hasenbüchl

VELEPOSESTNIK

Pogreb dragega pokojnika se je vršil v petek, dne 2. decembra ob 15. izpred hiše žalosti na farno pokopališče v Čadramu.

Prosimo tihega sožalja.

Oplotnica, Varaždin, dne 2. decembra 1938.

LOJZKA por. COPF, HILDA por. STRNAD, HEDVIKA, hčerke; TONČEK COPF, nar. vod., TONE STRNAD, les. trg., zeta; ALEKSANDRA, TONČEK, vnuka in ostalo sorodstvo.

Skrbna ženica, mamica, stara mamica, prababica in tetka

Mihelič Ivana, vd. Čelešnik
roj. Bajželj

je danes ob pol 11. uri zvečer umrla.

Pokopali jo bomo v soboto, 3. decembra 1938 ob 3. uri popoldne.

KRANJ, 1. decembra 1938.

ŽALUJOČI OSTALI

Tužnim srcem javljamo svima prijateljima i drugovima da je naš drug i prijatelj

Božin Bulatović

PEŠ. P. PORUČ.

1. ovog meseca ispustio svoju plemenitu dušu posle kratke i teške bolesti na Golniku.

Sahrana će biti 3. ovog meseca u 10 sati u Križe—Golnik.

Drugovi — oficiri

Po kratkem trpljenju je izdihnil svojo blago dušo, naš prijatelj

Božin Bulatović

PEŠ. PODPOROČNIK

Pogreb je danes dopoldne ob 9.30 na pokopališče v Križah pri Tržiču.

Jugoslovenski nacionalisti

F. G. 2

Strel v grajski knjižnici

Roman

»Da bi vas strela z jasnega!« je kriknil polkovnik.

Nadzornik Hunnisett je popravil svojo obilnost na stolu. »Počasi, prijatelj, počasi! Kdo vas je poklical in vam rekel, da je nekoga ustrelil?«

»Lord Colchester«, je odvrnil narednik.

Grobni molk, ki je zdaj zavladal, je trajal precej časa.

»Recite to še enkrat!« je s čudno mehkim glasom ukazal polkovnik Winter.

»Prosim, sir. Sedel sem za pisalno mizo — «

»Kje pa drugje?« je brez kakršne krotkosti zavpil mali polkovnik. »Kaj je rekel lord Colchester, hočem vedeti!«

»Da, sir. Sedel sem — se pravi, vzdignil sem slušalo, ko je telefon pozvonil — «

»Da, da, naprej!«

»Vzdignil sem slušalo, in neki moški, se pravi, neki gospod je rekel: ‚Tukaj lord Colchester. Ali bi hoteli takoj priti k meni? Pravkar sem nekoga ustrelil.'«

Narednik si je obrisal čelo.

»In?« je vprašal nadzornik .

»Ali je bilo to vse?« je vzkliknil polkovnik Winter. »Govorite, človek božji! Kaj ste mu odgovorili?«

»Ali je mrtev, sem ga vprašal.«

Višji komisar je poskočil s stola,kar dušilo ga je.

»Sveta norišnica! Ali ste policijski narednik ali stara baba?«

»Rekel je, da ne ve, misli pa, da.«

»Pojdiva, Hunnisett!« je zavpil višji komisar. »Kar takoj se peljiva v Mardleigh Abbey. Vi tudi, Bunn! Spotoma poberemo dr. Frencha. Stavim, da je nesreča. Colchester bi bil zadnji na svetu, ki bi koga namenoma ubil. Kje je moj voz? Kje je moj voz, pravim! Hitro! Tu ne gre za kakega lovskega paznika in za navaden uboj, ampak za earla Colchestrskega, za visoko osebo! Strela jasna, podvizajte se!«

2

Mardleigh Abbey

Grad Mardleigh Abbey stoji vrhu griča nad Wedhamsko dolino.

Leta 1540., po razpustu samostanov, je dobil John Favreux, peti grof Colchestrski, opatijo v dedno last. Večina samostanskih poslopij, ki so bila nastala še v dvanajstem stoletju, se je morala umakniti času primerni grajski zgradbi. Samo kapelica je ostala in služila poslej za godbeno sobo. V tem stanju je bil grad še danes ta dan; veljal je za enega izmed najlepših primerov tudorskega stavbarstva, za znamenitost, ki je bila vsak torek in vsak četrtek dostopna občinstvu.

Ko je polkovnik Winter zavil s svojim velikim vozom skozi kovana železna vrata, je okrenil glavo proti možu zraven sebe.

»Prepustite govorjenje meni, Hunnisett! Colchestra zelo dobro poznam.«

Nadzornik je prikimal; polkovnik Winter je zdrevil po dolgem, s tisami obsajenem privozu in ustavil pred okovanimi velikimi vrati, nad katerimi sta kamenita colchestrska leoparda že štiri sto let kazala zobe. Višji nadzornik se je teptaje vzpel po stopnicah in potegnil za umetno izdelani ročaj zvonila. Nadzornik Hunnisett je tiho in ravnodušno čakal zraven njega. Dr. French, ki so ga bili sneli na njegovem domu, se je izvil iz voza, in redar Swallow mu je odvzel ročno torbico. Paddock, grajski vratar, je odprl vrata in neprijazno, vprašujoče pogledal četvorico.

»Kje je truplo?« je rezko in brez ovinkov vprašal višji komisar.

Vratar je komaj opazno vzdignil obrvi. »Ne zamerite, sir, če dobro slišim, ste vprašali, kje je truplo?«

»Da, da«, je osorno odvrnil polkovnik Winter. »Truplo.«

Ne da bi počakal odgovora, je krenil v vežo — iz dvajsetega v šestnajsto stoletje. Razen električnih žarnic — še te so bile spretno skrite v kovanih, starinskih zidnih svečnikih — ni bilo v vsej širni veži in v veliki galeriji slik, ki se ji je pridruževala, ničesar, kar bi te bilo spominjalo sedanjosti. Velike ladjarske skrinje s težkimi železnimi okovi, dolge refektorijske mize in visoki hrastovi stoli, nekaj dragocenih stenskih preprog, viteške oprave, mojstrsko izdelani italijanski rapirji — vse to bi bilo nalikovalo muzeju, če bi ne bilo neopredeljivega dojma, da stanjujejo tukaj ljudje.

Višji komisar se je znova obrnil k vratarju, ki je zapiral velika hrastova vrata. »Pridite že, nikar nas ne zadržujte!«

»Ne zamerite, sir«, je odvrnil Paddock, »še vedno vas ne razumem.«

Nadzornik Hunnisett je zdaj položil višjemu roko na komolec. »Nemara, sir, pa še nihče nič ne ve o vsej — ehm — zadevi.«

Polkovnik Winter je prikimal. »Morebiti, Hunnisett. Pojdite rajši z nami, Paddock! Kje je njegovo lordstvo?«

»Njegovo lordstvo najbrže dela v knjižnici, sir. Tod skozi, če smem prositi!«

Vratar je krenil naprej do vrat na desni strani veže ter spustil prišlece v velikansko sprejemnico. Prekoračili so jo in dospeli skozi nasprotna vrata na ozek hodnik. Polkovnik Winter, ki ni bil še nikoli v grajski knjižnici, je po oboku in po koničastih gotskih oknih tega kamenitega hodnika domneval, da mora biti del nekdanjega samostana.

Paddock je zaprl vrata sprejemnice za njimi, zamrmral nekaj v opravičbo in se preril mimo njih do tretjih vrat. Odprl jih je, prestopil prag in se nekoliko odmaknil.

»Mylord!« je izpregovoril in mahoma premolknil, srepo uprši oko v velikansko sobano; na drugače tako brezizraznem obličju sta se mu zrcalili osuplost in razburjenje. »Mylord!« je dahnil in stopil korak naprej, kakor da bi hotel priskočiti gospodarju na pomoč. Toda nadzornik Hunnisett ga je rahlo prijel za ramo in velel: »Prepustite to nam! Zaprite vrata in skrbite, da nas nihče ne zmoti!«

Bili so v prostorni knjižnici, ki je bila nekdaj opatova kapelica.

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci,
nove barve,
ugodne cene!

lahko zadovolji velika izbira naših novih vzorcev damskega in moškega blaga za zimo.

R. MIKLAUC - „pri škofu“

Lingarjeva ulica — LJUBLJANA — Pred škofijo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem.
Ustanovljena l. 1869.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali daje nje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Mizarskega pomočnika
sprejmem takoj. — Miler, Kladezna ul. 22. 28003-1

Hotelski sluga
vešč srborvaščine in nemščine, dobi takoj mesto v prvovrstnem hotelu v večjem industrijskem kraju. Lastno ročno pisane ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »I. N. 734« 28019-1

Trgovski sotrudnik
samostojna moč, vešč aranžiranja izložb, izurjen prodajalec moške in ženske konfekcije in kavcije zmožen dobi na meščenje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kavcija« 28015-1

Prodajalko
dobro izurjeno v prodaji moške in ženske konfekcije sprejmem. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Prodajalka« 28014-1

Modistko
za manjše mesto sprejmem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pridna« 27905-1

Frizerko
dobro verzirano, sprejmem v stalno službo. Istotako sprejmem tudi brivskega pomočnika, dobrega brivca. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27803-1

Službe išče

Frizerka
mlada, dobra delavka želi spremeniti svoje mesto v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd Jutra pod »Dobra frizerka« 27922-2

Pouk

Filozof matematik
diplomiran išče instrukcij. Naslov v vseh posl Jutra. 28032-4

Strojepisni pouk
Večerni tečaji, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer za začetnike in izvežbance pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. zvečer. Edinstvena strojepisnica, največja v Sloveniji s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Novost, v strojepisnici bo tudi računski stroj. Pričetek pouka 5. decembra. Šolnina zelo nizka. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. Telef. št. direktorja 48-43. 27903-4

Vajenci(ke)

Trg. vajenca
sprejmem. Pogoji 3 leta. — Ponudbe lastnoročno na trgovino Koroško. Nasl. v vseh posl. Jutra. 27859-44

Potniki

Potnike
sprejme — industrijsko podjetje specerijskega predmeta. Prednost ima jo oni z lastnim avtom Rajon: Slovenija. Tudi lokalne zastopnike sprejmemo. Ponudbe z natančnim opisom vsega v poštev prihajajočega na ogl. odd. Jutra pod R. L. 770. 28020-5

Glasbila

Klavirsko harmoniko
s kovčkom, v odličnem stanju prodam po zelo ugodni ceni. Ogled v Dalmatinovi ul. 10-I., levo. 2863-26

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Prodam

Poceni odprodaja
2000 parov snežk
štev. 35—36 din 39
štev. 37—38 din 49
štev. 39—40 din 55
Za »Tretorn« snežke 20 do 30% popust. Trgovci popust
Veletrgovina s čevlji
ALEKSANDER OBLAT
Sv. Petra c. 18 tel. 24-35 362-6

Vsakovrstne igrače
po vsaki ceni pri
F. M. SCHMITT
Pred škofijo 2, Lingarjeva 4, Stritarjeva 1. 27528-6

Za Miklavža!
Železnice, lutke, živali, vozički itd. pri
F. M. SCHMITT,
Lingarjeva 4, Pred škofijo 2
Stritarjeva 1. 27526-6

Dobro ohranjene igrače
drsalke in smuči ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 27918-6

Razno pohištvo in opremo
z jedilnico, spalnico, salon, klavir, zavese itd., vse dobro ohranjeno — [illegible] čas ogleda v vseh posl. Jutra. 27916-6

Darila za Miklavža
lepa in cenena nudi Josip Snoj, manufaktura, Tyrševa 17. 2 34-23

Kupim

Blagajno
Arnheim ali Wertheim moderno, novo ali rabljeno v dobrem stanju v težini od 800 do 1000 kg kupim. Ponudbe na ogl odd. Jutra pod šifro »Sava« 27948-7

Avto, moto

Šasijo Krupp
s 6-cyl. Chevrolet motorjem proda ugodno Oton Paar, Jesenice, Gorenjsko. 27994-1

Disel motor
10—12 HP v brezhibnem stanju, kupim. Stare Simon Boh. Bistrica. 27997-10

Stroji

Pletilni stroj
okrogel (Regentin) za nogavice naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra pod »Regentin«. 27854-29

Obrt

Snežne čevlje, galoše
kakor tudi druge čevlje popravlja »Express«, brzopopravljalnica čevljev, Sv. Petra cesta 6. 27995-3

Stanovanje odda

Trisobno stanovanje
na Bleiweisovi cesti 11, II. nadstr., desno, z vsemi pritiklinami, oddam za januar ali pozneje. Ogled od 11. do 12. ure. 27940-21

Dvosob. stanovanje
s kopalnico in pritiklinami oddam s 1. februarjem v hiši Erjavčeva cesta 21. Pojasnila pri hišnici. 28029-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam za 1. januar. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28005-21

Trisobno stanovanje
kabinet, kopalnica in vse pritikline v I. nadstr. v mestu mirni stranki brez otrok oddam.
ISTOTAM
dvosobno in kuhinjo podstrešno. Naslov v vseh posl Jutra. 28028-21

Čisto sobo
lepo, svetlo, oddam najraje 2 gospodičnama s 15. decembrom. Kopalnica. Strossmayerjeva ulica 4-I, desno, nasproti gimnazije na Poljanah. 28023-23

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrovo« mali oglasnik

Sobo odda

Prazno sobo
lepo, solnčno in zračno, s posebnim vhodom, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27918-23

Malo sobico
oddam gospodični ali gospodu. Božič Beethovnova 15-I, levo stopnišče. 28042-23

Lepo sobico
s posebnim vhodom in uporabo kopalnice oddam gospodični. Naslov v vseh posl. Jutra. 28037-23

Dražbe

Ne pozabite
da je danes popoldne ob 14. uri v skladišču tvrdke ABC Medvedova c. 8 javna dražba. 27883-32

Izgubljeno

Dve rezervi kolesi
od luksuznega avtomobila, znamke Lancia sem izgubil od Planine pri Rakeku do Ljubljane dne 28-XI od 3. do 5. popoldne. Pošten najditelj naj jih vrne na naslov Ignac Trampuš, Jesenice, Gorenjsko. Nagrada 300 din. 28031-28

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe.
Apreteur, Agilen potnik Avto, Boljša stranka, — Bodočnost 333, Dobrosrčen, Danica, Državni uradnik, Dobra frizerka, December, Družabnik 666, Gotovina 228, Glavno zastopstvo, Garancija potrebna, Hiša, Harmonija, Inteligent, Iskreno razumevanje, Jesen, Inženjer 228, — Kavcije zmožna, Lepa bodočnost 1938, Ljubljana, Lahko takoj, Lep dom, Lepa Ljubljana, Letošnja zima, Mirko, Marljiva in vestna, Mlad vdovec, Nujno lokal, Na obroke, Osamljena, Oskrba, Prometno mesto, Pisarniška moč, Položaj Prometna točka, Razvedrilo, Resen družabnik, Srečna bodočnost 1939 Stalno 1939, Sava, Temeljit pouk, Tiha sreča, Ugoden nakup, Uren, Uspešna kratka metoda Vajenec, Vestna in verzirana, Vila 700.000, Vila, Verzirane moči, Značaj, Zakon zasiguran, Zastopstvo, Zelo rentabilno, Zadruga 38

Trilysin BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE

z novo učinkovito snovjo je priznan kot odlično sredstvo zoper prhljaj in izpadanje las.

Trilysin -MASTEN

vsebuje poleg preskušene učinkovite snovi Trilysina še fino razpodeljen dodatek masti ter služi odlično onim, ki imajo suhe, krhke in nelepe lase.

Trilysin MASTEN IN BREZ MASTI

Lastni izdelki slaščičarne

PETRIČEK

Bonboni, bonboniere, čajno pecivo, marcipan, nougat in druge specialitete

Prodajamo izključno

lastne izdelke

Predplačila na tuje novine in časopise

vrši najugodnejše in najhitrejše

KNJIŽARA POPOVIČ
BEOGRAD — DRAŠKOVIČEVA 6.

RUFF-ovi

NEGRO BONBONI

ustavijo kašelj in hripavost.

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

14.

S strašnim treskom je padlo letalo na streho velikega poslopja. Streha se je podrla, in kapitan Kozlostrelec je cepnil strmoglav na postlano posteljo. Poslopje je bilo namreč bolnišnica — kakor nalašč za našega junaka.

Novo zdravo, boljše in cenejše sredstvo za negovanje zob.

Nič Vam ne more bolje očistiti zob ko peneči se zobni prašek PEBECO. Ta vsebuje svojevrstno snov, PEBECIN, ki s svojimi finimi penami brez alkaličnih primesi odstranjuje tisti tanki sloj, ki se Vam nareja na zobeh, katere napravi bele in bleščeče; prodre v vse kote ustne dupline in jo očisti, desinficira ter osvežuje.

Njegovi novi sestavni deli prijetnega okusa odstranjujejo iz ust neprijeten vonj ter osvežujejo usta in sapo. PEBECO je izdaten in zato cenejši kot mnogo drugih sredstev za negovanje zob, ker zadošča majhna količina, da si temeljito očistite zobe.

Dolgo zadostujoča doza stane le din 12.—.

Beiersdorf — Maribor.

ZAHVALA

Za vsa izkazana sučutja, kakor tudi za krasne vence, cvetje in sožalja, katera ste nam ob težki ločitvi skrbnega soproga in papana, gospoda

MAKSA LEDL

POSLOVODJE

izkazali, se vsem najprisrčnejše zahvaljujeva

v globoki žalosti HELLI LEDL, soproga;
MAKSI LEDL, sin.

CELJE, 3. decembra 1938.

†

Umrla nam je po kratki, mučni bolezni naša ljubljena sestra, teta, svakinja in nevesta, gospodična

Antonija Clemenz

URADNICA DIREK. DRŽ. ŽELEZNIC

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 3. t. m. ob 2. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 1. decembra 1938.

ŽALUJOČI OSTALI

†

Potrti v neizmerni žalosti javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da nas je po težkem trpljenju previdena s tolažili sv. vere, zapustila naša mama, sestra, stara mama, gospa

Elizabeta Zorko

POSESTNICA, BREG PRI PTUJU

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto 3. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosti, Breg pri Ptuju št. 25.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v nedeljo, dne 4. decembra ob 7. uri v farni cerkvi Ptuj.

Prosimo tihega sožalja!

Breg pri Ptuju, dne 1. decembra 1938.

ŽALUJOČI OSTALI

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.